

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.
Az egyesületi tanácsa felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásiért felelős: **Forster Géza** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Szilágyi Zoltán** az OMGE. szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség:
Budapest, IX., Köztelek-utca 8.
Kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ „OMGE.” KÖZLEMÉNYEI.

Meghívó értekezletre.

Tejtermelő gazdák figyelmébe.

Tekintettel az idei nagyon rossz takarmánytermésre, valamint a tejgazdálkodásnál nélkülözhetetlen abraktakarmányok árának szerfeletti megrágulására, mulhatatlanul szükséges, hogy a termelők, érdekeik megvédése céljából — a tejszállítási szerződések megújítása előtt — sürgősen megbeszéljék a teendőköt s a tej eladási árának minimumát megállapítsák, mert az eddigi tejárak mellett tejet termelni direkt veszteség nélkül nem lehet.

A teendők megbeszélése céljából az OMGE. — számos tejtermelő felkérésére — értekezletet hív össze, mely

f. évi augusztus hó 11-én (csütörtökön) délelőtt 10 órakor

fog a Köztelek székházában (IX., Köztelek-u. 8) megtartatni.

Az érdekelt termelőket van szerencsénk az értekezleten való részvételre tisztelettel meghívni.

Budapest, 1904 augusztus hó 4-én.

Jeszenszky Pál,
OMGE. titkár.

Észrevételek az „Állami üzemek” című cikkre.

„Állami üzemek” cím alatt a „Köztelek” 57. számának hasábjain megjelent cikk ép azért, mert — mint annak bevezető soraiban is foglaltatik — az állami üzemek a folyó évi költségvetési vitában diskusszió tárgyát képezik: a ménésbirtokokra vonatkozó részében szó nélkül nem hagyható.

Ismerve a ménésbirtokok és sok más azokkal hasonló viszonyok közti nagy uradalom

jövedelmezőségi tényezőit, határozottan állítható, hogy a pénzügyi bizottság jelentésében joggal kevesli a ménésbirtokok és korona-uradalom 2-4%-os jövedelmezőségét, jelentse ez akár egy, akár esetleg több év átlagos jövedelmét.

Mielőtt azonban ennek bizonyítására rátérnék, előre kell bocsájtanom, hogy nagyon sok szó fér azon lótenyésztési célhoz is, melyet a kérdéses cikk a ménésbirtokokra nézve annyira kizárólagosnak s minden egyéb érdeket dominálandónak tart.

Nem osztható a t. cikkíró ur azon rideg álláspontja, hogy a lótenyésztés mellett minden egyéb érdek eltörpül az állami ménésbirtokokon.

Igaz ugyan, hogy ez a cél idáig nemcsak az állami birtokok összes jövedelmét, de az államnak nagyon sok más jövedelmét is felémésztette. De miért? A közvéleményben mindinkább nyilvánuló azon tényért, hogy lótenyésztésünk állami istápolása ménés intézményeinknél kellenél túl a luxus versenyló tenyésztésének oly arányú felkarolásában látható, ami már tenyészirányok tekintetében talán át is lépi a célszerűség határát; mert csak addig teljesít hasznos és köteles állami feladatot, amíg legfőképpen a használati (gazdasági, katonaló) hazai viszonyaink közé beillő minőségének létesítésén, a létesített anyag konszolidálásán fáradsz s inkább erre áldoz.

Ezen túl tisztán sport célzók kielégítése meg sem engedhető s mai pénzügyi helyzetünkben erőnköt is felülmúló olyan költségek, ami az állam részéről más, inkább önmagunkra utalt érdekek szolgálatába lépését jelenti.

De ha nem csalódom, küszöbén is állunk annak az időnek, midőn ez a kérdés a köz-célzók elfogulatlan mérlegelésével azon az alapon és határokon közé fog szoríttatni, ami általános kielégítésre vezet s aligha tévedek, midőn ennek a törekvésnek a pénzügyi bizottság jelentésében már mintegy előszelét érzem.

Egy majdnem fontosabb feladatát pedig az államnak a ménésbirtokok kezelésében teljesen figyelmen kívül hagyta a t. cikkíró ur: a többi állattenyésztési ágazatokat, melyet ma is nagyobb részében dicséretre méltó irány

követésével az állami birtokokon kifejtve látunk. Sem ezt, de még kevésbé a köztenyésztési állapotokat figyelemre sem méltatja a t. cikkíró ur, pedig mindkettőnek alaposabb ismeretével az állami birtokoknak intenzív házi kezelésben való fentartását tartaná mellőzhetetlennek, mert maholnap inkább egyedül az állam fogja a maga tagabb körében és tehetőségével a tenyészanyagok kiváló forrását szolgáltatni és csakis így tesz eleget közgazdasági feladatának, mi azonban teljességgel nem zárja ki azt sem (egyéb magas szempontok megszorítása nélkül), hogy ezen fontos szolgálatok, sőt áldozatok mellett a ménésbirtokok intenzív kihasználásával s az érdekek okszerű egyeztetésével a nagyobb jövedelmezőségre ne törekedjék, egyúttal hogy nagyobb eredményeit tovább hasznos célokra is fordítsa. Ezeknél fogva csak helyeselhető a pénzügyi bizottság nézete, hogy a lótenyésztési célzt a ménésbirtokoknak részbeni közgazdasági feladatául tekinti.

Rá kell továbbá czáfolnunk a t. cikkíró ur azon állítására, hogy a legmagasabb jövedelmezés szempontjából bérbe kellene adnia az államnak birtokait. Csakis az okszerűen kezelt magánuradalmak jövedelmezőségi viszonyainak nem ismeréséből eredhet ezen állítás. Mert ahol rendelkezésre áll a kellő forgatóke, ott a bérlo vállalkozói nyereségét is a birtokos élvezheti. E tekintetben pedig, mint azt a ménésbirtokok mai berendezésénél is láthatjuk, az állam hiányt nem szenved. A magas jövedelmi szempont is tehát a birtokok zömének házi kezelése mellett szól.

Ami a ménés által elfoglalt s a jövedelmezőség hátrányára oly nagy súlytal bedudott legelőket illeti, szükségesnek látszik a t. cikkíró ur becses figyelmét felhívni azon ma már köztudomású tényre, hogy a gazdálkodás rentabilitásának kuforrása: a növénytermesztés és az állattenyésztés helyes aránya. Már pedig utóbbi legelők nélkül haszonnal és sikerrel nem üzhető. Csak azon részben irható tehát a legelőtartás a jövedelmezőség terhére, amely részben az okszerű gazdálkodás által megkívánt arány fölé emelkedik. De még ez esetben sem nyomja a jövedelmezőség mérlegét olyan ónsúlytal le, ha a legelők az adott talaj- és

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

BUDAPEST, V. kerület, Alkotmány-utca 31. szám.

Gabona-osztály.
Erőtakarmány-osztály.
Tenyészállat-osztály.

Vetőmag-osztály.
Gazdasági anyag-osztály.
Borgazdasági osztály.

Gép-osztály.
Biztosítási osztály.
Díjszabási osztály.

Alaptőke: 520.000 korona. Tartalékalap: 210.000 korona. Forgalmi visszatérítési alap: 80.000 korona. Tagok száma: 990.

Prospektust ingyen és bérmentve küldünk.

Az 1904. évi
Szüreti és borgazdasági
árjegyzékünk
megjelent és kívánatra bérmentve és ingyen küldjük.
MAGYAR MEZŐGAZDÁK
SZÖVETKEZETE
Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Mai számunk 16 oldal.

éghajlati viszonyoknak megfelelően alakítatnak.

Mindezek előrebocsjításával rátérek a t. cikkirő ur azon vélelmének megczáfolására, hogy a ménesbirtokokéhoz hasonló nagyságu honi uradalmaink sem szolgáltatnának 2—3% közöttinél nagyobb jövedelmet.

Nem tudom mely uradalmakat ismeri a t. cikkirő ur, de készséggel bocsjítok a valóságból merített adatokat rendelkezésére annak bizonyításául, hogy eme vélelem még akkor is alatta marad a tényeknek, ha honi nagy uradalmainkat mind összevonnók s jövedelmeiket egyaránt kivetnök a Kárpátok kopár hegyhátaira s az alföldi Kánaánban fekvők tökéértékére. Szolgálhatok további adatokkal, amelyek igazolják, hogy a ménesbirtokokhoz kiterjedés és konjunkturák tekintetében hasonló magánuradalmaink tökéértéküknek — a forgótőkét is beszámítva — 10 év átlagában 5—7%-át meghozták.

E kérdésnél pedig figyelembe veendő a tökéérték megállapításának s a jövedelem kiszámításának módja. Ménesbirtokaink mai könyvelési berendezése, a tökéérték meghatározásánál követett elveik a számítás helyességét, tényleges voltát illetőleg garanciát nem nyújtanak. Merem állítani, hogy teljes rigorozitással számítva, a 2-4%-nak alatta marad a jövedelmezőség. Azok a magánuradalmak pedig, amelyeknek adataival bizonyíthatók, mind a modern elveknek szellemében berendezett könyvelés mérlegeivel dicsekedhetnek.

A legszigorubb számítás győzi ezekben meg a birtokost arról, hogy nincs jövedelmezőbb tökeelhelyezési mód: a mezőgazdaság ok-szerű üzésénél.

Pedig találkozhatunk magánuradalmakban is a jövedelmet hátráltató passziókkal, amilyen pl. a vadtenyésztés, ezeknek indirect terhei a gazdaság javára be sincsenek tudva. Valamennyire kiegyenlítést nyer tehát az állami birtokokra nehezű lötenyészési teher.

Nem ringana a magyar Alföld rónáin kalásztenger, nem váltakoznék ennek aransárga színe az ipari növények élénk zöldjével, nem lennének a folyók biztos mederbe szorítva, nem hálóznának be egész vidékeket a csatornák, a mezei vasutak kilométerjei, nem forgatták volna ki a talaj állapotát eredeti mivoltából a gőzekék hatalmas gépei: ha a tisztelt cikkirő ur vélekedése a 2—2-4%-os jövedelmezőséget illetőleg alappal bírna. De nem is hozhatna ki a pénzügyi bizottság az államvasutakra 3-62%-os jövedelmezőséget, ha a rohamosan haladó mezőgazdasági kultúra a szállítmányok kontingen-sét rövid néhány év alatt meg nem tisztéri.

Hol akadát volna intelligencia, hol került volna töke mindeme nagyszabású berendezések létesítésére, ha csak 2—3% közti jövedelmezőségről lehetne szó? Nagyon jól tudjuk: a vállalatok bizonytalanságával nő a töke jövedelmezőségéhez fűzött igény, a gazdasági beruházás pedig különösen kezdetben nem volt rizikó nélküli.

Sokat kellett tehát kamatoznia, hogy ma már tartózkodás nélkül fordulnak a gazdasági berendezés felé a tőkék százezrei nálunk is.

Mi sem bizonyít továbbá a t. cikkirő ur

vélelme ellen fényesebben: a föld árának — akár kis, akár nagyban eladásokat tekintsünk — és a haszonbereknek állandó emelkedésénél.

Ha a t. cikkirő ur vélelmének csak némi alapja is lenne, azon szomorú tény előtt állanánk, hogy a gazdasági intelligencia emelésére fordított millióink kárba vesztek, hogy tétlenül néztük az újabb kor gazdasági vívmányait s a még gőz és villany szülte szédítő gyorsaságu haladás mellett is őseink nomád életét folytatjuk. Ki merné ezt rólunk állítani s ki hinné el?

Ezen oldalról is megvilágítva a kérdést, igazat kell adnunk a pénzügyi bizottság jelentésének s örömmel kell üdvözlönnünk földmivelési kormányunkat azon szándékában, amely a ménesbirtokok nagyobb jövedelmeztetésére irányul. Sürgősen szánalándó bajok emésztek azt ma. Bajok, amelyek csak a helyi viszonyokkal s a modern elvekkel számot vető s ezek szellemében megalkotandó új rendszer keretében orvosolhatók.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Növénytermesztési kísérletek.

A földmivelésügyi miniszterium *M. Ováron* nagybbszabású növénytermesztési kísérleti állomást rendezett be, mely *Cserhádi Sándor* gazd. akadémiái tanár vezetése alatt nagyarányú kísérleteivel rendkívül hatályos módon fejlesztte a növénytermesztés tudományát. Az állomás jelentései a „Kísérletügyi közlemények”-ben szoktak megjelenni, de mert e kiadványokat nem minden olvasónk szerezheti meg, jónak látjuk a gazdaközönség okulására e lapok hasábjain rövid kivonatban ismertetni a kísérletek eredményeit.

Az ideai jelentés *trágyázási és tulajdonképpeni növénytermesztési kísérletekről* számol be. Tehát mi is ez osztályozást tartjuk be az egyes kísérletek ismertetésénél.

Trágyázási kísérletek.

I. Heremütrágyázási kísérlet harmadévi eredménye 1900-ban.

Az állomás 1898-ban holdanként 3 mm. Thomassalakkal kezdett heremütrágyázási kísérleteket egy táblából kihalított két-két holdas parcellákon. Az 1898. és 99. két évi kísérletezés eredményéről 12 helyről érkezett be jelentés, amelyek azt bizonyították, hogy a Thomassalakkal úgy a luczerna, mint a lóhere és a baltaczim termését jövedelmezően fokozza, gyakran a kaszálások számát is növeli és többször már a védőnövény termését is figyelemre vehető módon emeli.

Az 1900. évről már csak 4 eredményes kísérletről érkezett be jelentés, amelyek szerint a harmadik évben a lóherebe vetett rozs 100 kgr. szem, a luczerna 700 kgr., a baltaczim 1070 kgr., a harmadik évre meghagyott lóhere pedig 287 kgr. szénatermés-többletet adott.

A három évi trágyázási eredmény e 4 parcellán kat. holdankint:

1. 535 kg. lóhere-széna és 100 kg. rozs; értékben; trágyázási költség 32 kor., tiszta jövedelem 15-58 kor.

3. 1740 kg. lóhere-széna, 133 kg. here-mag; érték 118-70 kor., jövedelem 86-70 kor.,

4. 3188 baltaczim széna; érték 95-64 kor. jövedelem 63-64 kor. Tehát kat. holdankint 4 mm. Thomassalakkal alkalmazva herés alá, ezen trágyamennyiségtől még a harmadik évben is várhatunk úgy a termést, mint a jövedelmet fokozó hatást.

II. 1900. évi lóheremütrágyázási kísérlet két évi eredménye.

1900-ban 15 gazda jelentkezett lóheremütrágyázási kísérletezésre, 3—3 mm. Thomassalakkal trágyázva egy holdas parcella védőnövényes lóhere alá. Ezek közül az első két évről 10 eredményes kísérletről érkezett be pontos jelentés, amelyek a következő terméstebletet tüntették elő:

1. 116 kgr. árpa, 20 kgr. lóhere-széna; 2. első évi termést az árviz elhordta, 2-ik évben 310 kgr. lóhere-széna;

3. 236 kgr. árpa, a második évben a lóhere kipusztult;

4. 31 kgr. árpa, második évről jelentés nem érkezett;

5. első évben jégverés; 2-ik évben 153 kg. lóhere-széna;

6. 59 kg. rozs; 2-ik évben a lóhere egérkár miatt kiszántatott;

7. első évről jelentés nem érkezett; 2-ik évben 130 kg. lóhere-széna;

8. 48 kg. árpa, 480 kg. lóhere-széna;

9. 121 kg. árpa, 568 kg. lóhere-széna;

10. — kg. árpa, 180 kg. lóhere-széna;

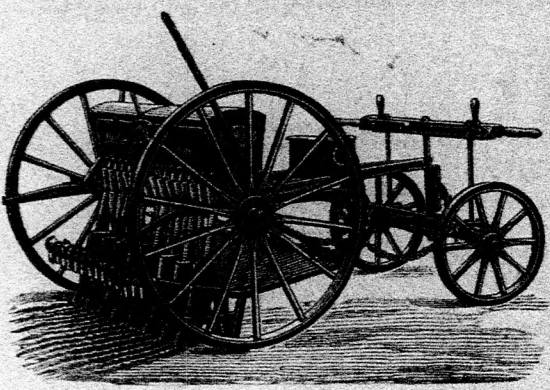
Az árpa fajsúlyát szintén a legtöbb esetben fokozta a foszforsavtrágyázás.

E két évi kísérletezés eredménye tehát kedvezőtlen volt, mert az elért jövedelem csak a 9. sz. kísérletnél (zalamegyei Szt-Rókuspusztán, Tomka György birtokán) haladta meg a holdankinti 40 K. trágyázási költséget. E balsiker az 1900. évi forró nyár és az 1901-ik évi aszály következménye volt, amidőn a lóherések részben kiszáradtak, részben pedig csak egy kaszálást adtak és így a foszforsavtrágyázás kevésbé érvényesülhetett. Mindazáltal a lóhere alá adott Thomassalakkal termésfokozóan hatott már a védőnövényre és noha a kedvezőtlen időjárás meggátolta a lóhere normális kifejlődését és megakasztotta a mütrágya hatásának érvényre való jutását, mégis kimutatta azt, hogy a Thomassalakkal a here fejlődését előmozdítja és terméshozamát fokozza.

III. Szőlőtrágyázási kísérletek a deliblati homoki szőlőkben.

A növénykísérleti állomás 1902-ben számos szőlőtrágyázási kísérletet eszközölt humusz nélküli fehér és humózus barna homokon. A trágyázás részben istállótrágya, szuperfoszfát és káli, részben pedig teljes mütrágyával (N S és K) történt. *Deliblat* azonban az új szőlészeti és borászati állomás felállításával a növénytermesztési kísérleti állomás hatásköréből kivonattott és így csak az *Emanuel-telepen* fe-

Jutányos árak! Kedvező feltételek!

Gyártótelep: Budapest, Váci-ut 19. sz.

Első Magyar Gazdasági Gépgyár Részvénytársulat

ajánlja legújabb

„MEZŐHEGYES” tolórendszerű sorvetőgépeit

és mindennemű egyéb gazdasági gépeket és eszközöket, kizárólag csakis a legjobb minőségben.

hér homokon beállított 8 kísérlet 2 évi eredményéről szerezhette be a következő adatokat:

a) Fehér homokon istállótrágyával és 800 □-öltre 100 kg. szuperfoszfát és 37 $\frac{1}{2}$ kg. kálióval elért terméskülönbözetek:

1. 1902-ben — 150, 1903-ban + 34, összesen — 116 liter must.
2. 1902-ben + 66, 1903-ban + 330, összesen + 396 liter must.
3. 1902-ben + 73, 1903-ban — 278, összesen — 205 liter must.
4. 1902-ben + 3, 1903-ban + 147, összesen + 150 liter must.

b) Fehér homokon, istállótrágya nélkül, 800 □-öltre 100 kg. szuperfoszfát, 37 $\frac{1}{2}$ kg. káli és 75 kg. nitrogéntrágyával elért terméskülönbözetek:

5. 1902-ben + 263, 1903-ban + 57, összesen + 320 liter must.
6. 1902-ben + 265, 1903-ban — 2, összesen + 263 liter must.
7. 1902-ben + 511, 1903-ban + 17, összesen + 528 liter must.
8. 1902-ben + 1244, 1903-ban + 35, összesen + 1279 liter must.

Az istállótrágyázással kapcsolatos műtrágya inkább a második évben, míg a tiszta műtrágyázás csak az első évben hatott, valószínűleg azért, hogy a második évben elmulasztották a nitrogéntrágyázást megismételni, holott a szuperfoszfát és káli hatása csak ismételt nitrogéntrágyázással érvényesülhet a második évben. Egészben véve mégis a tiszta műtrágyázással a sivar homokon jóval nagyobb eredményt értek el, mint az istállótrágyázással.

A tiszta műtrágyázás ezenkívül az istállótrágyázással szemben 4 $\frac{1}{2}$ -kal, a trágyázatlanul szemben pedig 1—2 $\frac{1}{2}$ -kal emelte a must cukortartalmát.

A deliblati homoki szőlőkben 1902 tavaszán kezdeményezett műtrágyázási kísérletek kétévi eredménye újra megerősíti az állomás ama régi tapasztalatát, hogy immunis szőlőkben tisztán csak műtrágyázással, a humusz szaporítása nélkül is hathatósan lehet a terméseket fokozni; továbbá bizonyítja azt is, hogy ily szőlőkben az istállótrágya mellett is figyelembe vehető módon érvényesülhet a káli-foszfátrágya is, amiért a vele való kísérletezés még rendszeresen istállótrágyával ellátott homoki szőlőkben is csak ajánlható.

VI. Cukorrépa-műtrágyázási kísérletek.

Az 1902. évben a m. óvári növénytermesztési kísérleti állomás cukorrépa műtrágyázási kísérleteket végzett az ország legkülönbözőbb vidékein. A kísérletek három irányban történtek, t. i. hogy minő hatással van 1. a fokozódó mennyiségben adagolt szuperfoszfát; 2. az ugyancsak fokozódó mennyiségben használt chilisalétrom; 3. minő hatása van a répa vetés soronkinti trágyázásának a cukorrépa fejlődésének gyorsítására?

a) Fokozatosan emelkedő szuperfoszfát-trágyázás.

A kísérlet tervezete volt: kijelöltetik 8 parcella a 800 □-os. Az 1. és 5. trágyázatlan marad, a 2—4. és a 6—8. parcellánként 60 kg. chilisalétromot kap, ezenkívül a 2. és 6.

10 kg., vagyis kat. holdankint 20 kg., a 3. és 7. 15 kg., vagyis kat. holdankint 30 kg., a 4. és 8. 10 kg., vagyis kat. holdankint 40 kg. vízben oldható foszforsavat kap, szuperfoszfát alakjában, ez megfelel 110, 165, 220 kg. 18 $\frac{1}{2}$ vízben oldható foszforsavat tartalmazó szuperfoszfátnak kat. holdankint.

A kísérletezésre 24 gazdaság vállalkozott. A kísérletekből elpusztult 4 és így az állomás csak 20 kísérlet eredményéről számolhat be.

A husz közül 8 kísérlet nem mutatott föl tényleges eredményt, ami részben a föld rendkívüli tápanyaggazdaságának, részben pedig (az ország közepén és az Alföldön) a nyári szárazság következménye, amennyiben a szuperfoszfát hatása nem érvényesülhetett.

További 5 kísérletnél mutatkozott ugyan több-kevesebb terméskülönbözet, de minden szabályszerűség nélkül, amennyiben a termés nem emelkedett aránylagosan a szuperfoszfát adagolással. A terméskülönbözet értéke azonban mindezen kísérleteknél nem födözte a trágyázási költséget.

Felhasználható adatokat szolgáltatott a további 7 kísérlet, amelyeknél a termés a szuperfoszfát adagolásának mérvéhez képest emelkedett.

A 60 kgr. salétrom és 55 kgr. szuperfoszfát műtrágya kat. holdankint 13—34 mm. terméskülönbözetet eredményezett, de csak 3 esetben adott 4, 7 és 13 korona értékűbbet, míg a veszteség 4 esetben 5—20 korona volt.

A 60 kg. chilisalétrom- és 82 kg. szuperfoszfátrágyázás eredménye 18—50 métermázsas volt; három esetben adott 12—34 K. jövedelmet, míg 4 esetben a veszteség 3—21 korona volt.

A 60 kg. chilisalétrom és 110 kg. szuperfoszfátrágyázás 19—61 mm. terméskülönbözetet adott és a jövedelem 4 esetben 4—48 K., a veszteség pedig 3 esetben 4—20 K. volt. A legeredményesebbnek tehát a legerőteljesebb szuperfoszfátrágyázás mutatkozott.

A foszforsav- és nitrogéntrágya tehát a legtöbb (12) esetben fokozta a cukorrépa terméshozamát, de csak 4 esetben bizonyult valóban jövedelmezőnek. Oka ennek a jelentékeny trágyázási költség, a chilisalétrom drágasága folytán, amiből holdankint 120 kg. 31 $\frac{1}{2}$ K.-ba kerül és árát csak 1950 kg. cukorrépa terméskülönbözet téríti meg, holott a holdankint 110, 165 és 220 kg. szuperfoszfát ára már 600, 900 és 1200 kg. terméskülönbözetben megterül. Ép ebből kifolyólag fölmerült azon kérdés, nem volna-e elegendő és jövedelmezőbb, a cukorrépa alá kizárólag szuperfoszfáttal trágyázni? E kérdést az idén megkezdett kísérletek fogják eldönteni.

Az állomás állandó kísérleti telepein azonban már eddig is történtek ily irányú kísérletek, amelyek egyuttal a műtrágyázásnak az utónövényre gyakorolt hatását is megállapították. Bánkuton 125 kg. szuperfoszfát 2564, az ugyanannyi szuperfoszfát és 50 és 75 kg. chilisalétrommal kombinált műtrágyázás pedig 2886, illetőleg 2809 kilogrammal emelte a cukorrépa-termést. Ugyanítt a cukorrépa után következő árpa, a tiszta szuperfoszfát után 145, a chilisalétromos táblák után pedig 38 és 86 kg. szemterméskülönbözetet származott. Itt tehát a tiszta szuperfoszfátrágyázás feltétlenül jövedelmezőbb volt a chilisalétromos trágyázásnál. Győr-Hersén

1903-ban a cukorrépa után vetett árpa a műtrágyás parcellákon holdankint 250—306 kg. szemterméskülönbözetet adott. Tehát a cukorrépa műtrágyázás az utónövény termését is jelentékenyen fokozhatja.

A répa cukortartalmát a szuperfoszfát-műtrágyázás alig befolyásolta, tisztasági hányadát pedig inkább csökkentette, mint emelte.

b) Fokozatosan emelkedő chilisalétrom-trágyázás.

Ezen kísérlet a szuperfoszfát-kísérlettel azonos módon hajtott végre 24 gazdaságban 800 □-os parcellákon. Alaptrágyául 75 kg. szuperfoszfát alkalmaztatott parcellánként, a chilisalétromból pedig a 2-ik parcellára 50, a 3-ikra 75, a 4-ikre 100 kg. chilisalétrom.

A terméseredményről 22 helyről számoltak be.

Ezek közül 3 esetben a műtrágyázásnak nem volt terméskülönböztető hatása, 10 esetben a terméskülönböztetés szabálytalan volt. Az 50 kilós chilisalétrom-trágyázás 3 esetben +, 7 esetben —, a 75 kg.-os 4 esetben +, 6 esetben —, a 100 kg.-os 4 esetben +, 6 esetben — jövedelmi eredményt adott, de mindig terméskülönbözetet eredményezett.

Végül 5 esetben az egyformán trágyázott parcellák összevágó, tehát szabályos eredményt adtak. E terméskülönbözet kat. holdankint az 50 kg.-os chilisalétrom-trágyázásnál 2—39, a 75 kg.-osnál 10—44, a 100 kg.-nál 16—60 mm. volt, de tiszta jövedelmet ez 5—5 kísérletnél mind a három szakaszban csak egy-egy eredményezett, a többi 4 esetben pedig a terméskülönbözet értéke nem födözte a trágyázási költséget.

A cukortartalmát a chilisalétrom-trágyázás nem csökkentette, ellenben a tisztasági hányadosra kedvezőtlenebb hatással volt, de csak jelentéktelen mérvben.

c) Répasortrágyázási kísérletek.

E kísérletek célja volt megállapítani, mely mértékben sikerül a répa fejlődését gyorsítani sortrágyázással a vetéstől az egyezésig, mely időszakban a répa tudvalevőleg a legtöbb károsodásnak van kitéve, és így nevezetes előny, ha a fejlődés ezen veszedelmes időszakát lehetőleg megrövidítjük.

A kísérlet tervezete a következő volt:

Az állomás által küldendő trágyakeverék, mely áll 20 kg. salétromból, 15 kg. szuperfoszfát, 5 kg. 40%-os káli-trágyából, megfelelő mennyiségű tőzeggörrel keverve a vetőmaggal együtt szórando ki. A kísérletre lemerendő négy parcella egyenkint 1200 □-os. Az 1. és 3-ik parcella trágyázatlanul marad, a 2-ik és 4-ikre kerül a maggal együtt a fentemlített trágyakeverék, úgy, hogy abból magyar holdankint 20 kg. jut.

A műtrágya és a mag együttes elvetésére a vetőgép megfelelően átalakítandó volt, olyképpen, hogy a vetőláda válaszfalakkal megfelelő számú részekre volt osztandó, a részek közül az elsőbe trágya, a másodikba mag, a harmadikba trágya s így tovább volt teendő. Két szomszédos láda aljától egy-egy tölcser közös vetősaruba volt vezetendő. A vetéskor a korongok egyike trágyát, a másika magot hullatott a tölcserbe, innen a vetősaruba kerülve együttesen kerültek a talajba.

Graepel Hugó-féle szabadalmazott törekrosta

Graepel Hugó-féle szabad. gabona- és lóherecséplőgépek 2 dobbal.

Malomberendezések. Olajmalmok. Konkolyválasztógépek és rostalemezek kaphatók:

Graepel Hugónál, gép- és rostalemezgyár, malomépitészet

Budapest, V., Váci-ut 40—46.

Eddig több mint 750 törekrosta eladott.

Összesen 21 gazdaság vállalkozott a kísérlet végrehajtására. Az eredményről azonban csak 9 gazdaság számolt be, aminek főoka az volt, hogy a trágyázást nem mindenütt lehetett beállítani, egyes helyeken a trágya nagyon megnyirkosodott s a küldött tőzeg nem volt elegendő, hogy a nyirkosságát elvegye és így a gép a trágyát vagy nem, vagy csak nagyon tökéletlenül vetette, más helyütt meg a vetőgépet nem lehetett a trágya vetésére beállítani.

A kísérletek egyhangú eredménye, hogy a sortrágyába vetett czukorrépa 1-4 nappal előbb és sűrűbben kelt a nem trágyázottnál, mert a chilisalétrom a mag környezetét nedvesen tartotta. A trágyázott kezdetben mindenütt gyorsabban és erőteljesebben fejlődött és így jóval előbb volt egyezhető. Az erőteljesebb fejlődés 2 kísérletnél a tenyészlet egész folyamán észlelhető volt, a legtöbb esetben mégis a különbség a sortrágyázás és a nem trágyázott között, a 3-ik kapálás után kiegyenlített. Ez azonban mit sem von le a sortrágyázás értékéből, mert tényleg a kezdetbeni fejlődés meggyorsított és így a vetés kipusztulásának lehetőleg eleje vétehető.

Osszegezés.

A trágyázási kísérletekből csak azon következtetés vonható le, hogy a trágyázásnak a legtöbb esetben volt hatása. A terméstöbblet azonban csak részben volt oly nagy, hogy a jövedelmet is fokozta.

Azt azonban, hogy mily mérvű trágyázás mutatkozik a hazai viszonyok között legelőnyösebbnek, a kísérletekből megállapítani nem lehet, legfeljebb csak annyi mondható, hogy az erős trágyázás ritka esetekben fog megfelelő jövedelmet adni.

A czukorrépa alá adott szuperfoszfát legtöbb esetben az utónövény termését is fokozni fogja.

A czukortartalomra a trágyázásnak hatása nagyon csekély volt, a tisztasági hányadost azonban — ha nem nagy mértékben is — a legtöbb esetben csökkentette.

A sorba hintett aránylag csekély mennyiségű műtrágyával a répa fejlődését a kikelés után számottevő mértékben lehet előmozdítani.

A földmivelés érdeke és a Chamberlain javaslatok.

(György Endre, a m. kir. földmivelésügyi miniszter londoni gazdasági szaktudósítójának jelentése.)

Végre több hónap s benső küzdelem után a Chamberlain-féle Tariff-Commission földmivelési bizottsága megalakult Chaplin vezetésével. A bizottság tagjai kétségkívül jól vannak összeválogatva gyakorlati gazdákból, birtokosokból és üzletemberekből, de természetesen főleg olyanokból, akik a védvamos áramlat iránt kellő fokú hajlandóságot árultak el korábban. Az az óhaj, hogy magában a nagybizottságban több taggal legyenek képviselve, lord Henage minden igyekezete dacára nem teljesült, mi miatt nagy mértékű elkeseredés van és pedig éppen a legvérmesebbek közt. Az a kérdés t. i., hogy a behozandó védvamosok mily mértékben váljanak a mezőgazdaság javára, mily mértékben emeljék

az ő termelésük értékét és mily kevéssé sujtják a fogyasztását, éppen a főbizottság kebelében fog eldőlni s így az ő érdekeik kellő megvédeése tárgyában nem nagy a megnyugtató; Chaplin ottléte teljes biztosíték ugyan a védvamosra, melynek ő egyik legerősebb harcosa — de nem elég biztosíték arra, hogy az osztozkodásban a földmivelési érdek kellőleg fog partícipálni; az pedig, hogy a mezőgazdasági gépgyárosok — akikkel éppen most vívtak meg diadalmasan egy erős oszlatát a gazdák — bővebben vannak képviselve, mint a gazdák, éppen nem kedvező kilátás. Már pedig, úgy látszik minden jelből, hogy a bizottság főfeladata az lesz, amit Asquith élesen, de találóan úgy fejezett ki, osztozkodni a zsákmányon, a szegény fogyasztón, más szavakkal, inni a medve bőrére.

A földmivelési bizottság feladata az lesz csak, hogy a nagybizottságnak adjon jelentést azon eredményekről, amelyeket a védvamosról vár a földmivelésre és esetleg javaslatokat, vagy ellenjavaslatokat adjon a nagybizottság által javasolt vámtételekre nézve, de itt már kegyesen meg van jegyezve, hogy mindig kellő tekintettel legyen az ország általános érdekeire, t. i. ne kívánjon nagyon magas tételeket; és végül az, hogy eloszlassa azon érdekellentéteket, amelyek felmerülhetnek esetleg a mezőgazdasági és ipari érdekek közt.

Aki valaha foglalkozott vámpolitikai kérdésekkel körülbelül tudja, hogy ez az utolsó kívánalom közel jár a circuli quadraturához, a természetes ellentétek elenyésztetése más országban sem lehetséges; annál kevésbé Angliában, ahol a belföldi termelés nem lévén képes az élelmiszereket kellő mennyiségben előállítani, a nagyipari érdekei kiegyenlíthetetlen ellentétben állanak a mezőgazdasági érdekekkel. Az a megcsappanás a védvamos iránt való lelkesülésnek, amelyeket a természet uralja ma a közhangulatot Angliában, egészen természetesen visszavezethető arra, hogy az érdekellentétek kiegyenlíthetetlen volta folyton jobban és jobban előtérbe lép. Addig mindig teljes az egyetértés, míg minden osztály a maga termelésének értékelését reméli; de mihelyt arról van szó, hogy ezt meg is kell fizetni, a megfizetés terhe nagyon kellemetlen ébresztő. Tapasztalt politikusok, mint az öreg Shaw Lefèvre, Gladstone híres Board of Trade elnöke, még a Chamberlain-láz kezdetekor megjósolta azt, hogy a lelkesedés csak akkor fog majd megcsappani és pedig hirtelen és nagy mértékben, mikor a lappangó ellentétek ki fognak tűnni. Ez az állapot teljesen bekövetkezett, s a bizottságot már is úgy kezdik emlegetni, mint a javaslat tisztességes eltemetőjét.

Az összes kérdések közt aligha van különben tisztább és egyszerűbb, mint a földmivelési érdek. Az adatok, mint maga a bizottság is készségesen elismeri, bőven állanak rendelkezésre és amellet teljesen megbízható forrásból kerülnek ki. A következő kérdésekre vonatkozó statisztikai adatok összeszedése jelezte a bizottság által kívánatosnak: 1. Minden egyes termelési ág összehasonlító statisztikája; 2. behozatali és kiviteli statisztika; 3. különböző országok behozataláról összehasonlító statisztika; 4. a fogyasztás; 5. a gyarmati termelés; 6. összehasonlító kimutatás a brit, külföldi és gyarmati viteldjéről; 7. a Leiteréhez hasonló kornerek hatása; 8. az árak hullámozása Angliában és külföldön; 9. a kenyérrétek statisztikája; 10. a munkaadás viszonyai; 11. a munkabérek; 12. a gazdasági ipar egyes fajainak állapota; 13. az amerikai Egyesült-Államok földmivelési bizottsága előtt adott tanuvalomások kivonata; 14. az

amerikai és más konzuli jelentések idevonatkozó kivonatai; 15. a gabonavamos hatásának eredményeiről emlékiratok brit és külföldi szak tudósoktól.

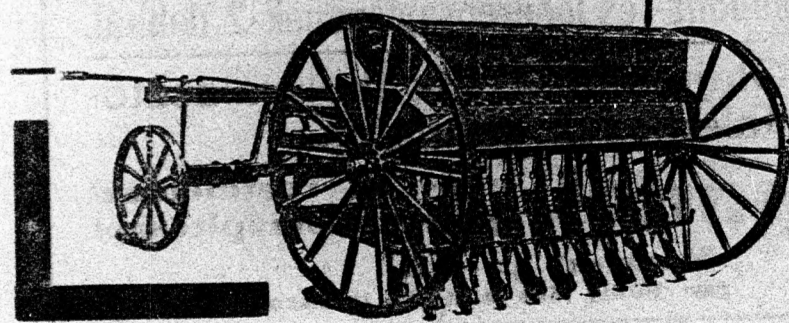
Ezen kérdésekre nézve meghallgatnak előbb írásban, később szóval is gyakorlati szakembereket. Mint látszik, a kérdések összessége és az egész vizsgálat széles nyomokon lesz tartva, esetleg az is meg lesz tartva, hogy minden tekintet mellőzve lesz az egyes tanúk véleményére vonatkozólag, s az egész vizsgálat elfogulatlan mederben lesz vezetve. Az azonban egészen bizonyos, hogy amint az ezt megelőző számtalan bizottság, úgy ez az utóbbja is magán s így az objektivitás hiányával jobban megvédhető bizottság sem fogja tisztázhatni a nagy kérdést. Arra nézve pedig, hogy a harmóniát helyreállítsa a mezőgazdasági és ipari követelmények között: azt hiszem, már ma sem lehet semmi komoly kilátás.

A Chamberlain-féle eredeti tervezet két shillinges vámjával már maga sem elégítette ki a védvamosot óhajító gazdákat. Egyszerre felmerült az öt, később a tíz shillinges vám. Pedig ugyanakkor az élelmi szerek minden megadóztatása ellen nagy volt az elkeseredés. Hasonlóul panaszok merültek fel a tengeri és szárazon vámentessége ellen a gazdák részéről és nem kevésbé erőteljes a sertésenyésztők és a hentesek részéről, valamint a malmok részéről is, amelyek — a malmok rendes gyakorlata szerint — a benmaradó korpa olcsóbb árával érveltek az őrlésnek adandó nagyobb kedvezmények érdekében. Ugyanekkor erősen hangoztatták a szabadkereskedelem szükségét a mezőgazdasági iparban s a javasolt 10% vámtételek leszállítását a fogyasztási cikkekben. Szóval az egész vonalon megindult a védvamos politika természetes hatása: az érdekellentétek előtérbe tolésa minden oldalon. Alig lehetett is másképp gondolni a kérdés lefolyását, mint így. A gyakorlati megvalósítás a védvamosrendszerre való átmenetnél minden országban éppen azért nehéz, mert az egymással ellentétes érdekek egyenlő elbánását a legnagyobb gond mellett sem lehet biztosítani. Hogy ilyen viszonyok közt az egyik vagy másik fél szenved: az egészen világos. Mennél előrehaladottabb ipara van valamely országnak, annál nehezebb az élelmi cikkek drágábbá tétele, ami a védvamosnak, ha nem is hatása, de legalább célja, mert — minden humanitárius felfogástól eltekintve is — az élelmi cikkek drágítása ellen mind azon érvek szólalnak, amelyek felhozhatók a nyersanyagok megvamosolása ellen.

Természetes tehát, hogy az angol gazda igen erősen háttérbe kerül; először azért, mert ha van Angliában érdekkör, amely valóban szenvedett a szabad kereskedési rendszer alatt és pedig kézzelfoghatólag, kimutathatólag szenvedhetett, az a földmivelési érdekkör; és másodsor azért, mert lehetetlen preferenciális eljárást biztosítani a gyarmatoknak más téren, mint a nyerstermelés terén. Kanada buzája, Új-Zeeland gyapjuja, Ausztrália fagyasztott husa kívánja a kedvezményt, s ez csak abból adható meg, ami van, vagy legalább ebből a célból behozatik.

Az ellenérvelés is felette bajos. A tariff-reform emberei azt akarják elhárítani a termelőktől, hogy ez a vám direkt hasznos lesz nekik, mert a szükségletet nem képesek teljesen ellátni a gyarmatok és így a szükséglet fedezendő lesz külföldi, tehát megvamosított forrásokból is, ami jelenti az árak emelkedését; viszont a fogyasztókkal szemben a tétel az, hogy a kül-

UNICUM-DRILL

sorbavetőgép az egyedüli, melylyel sík vagy hegyes talajon egyenletesen lehet vetni, mely a magot nem sérti és szabályosan elosztja. Több mint 20,000 darab vetőgép készült és az egész világban elterjedve. Ezer és ezer elismerő nyilatkozat. MIELŐTT VETŐGÉPET VESZ ÉRDEKLŐDIJÖN AZ „UNICUM DRILL“ VETŐGÉPEK IRÁNT GAZDATÁRSAINÁL

MELICHAR FERENCZ BUDAPEST, VI.,

NAGYMEZŐ-UTOZA 98. SZÁM. KIZÁRÓLAGOS VETŐGÉPGYÁR Magyarországi vezérképviselő: SZÜCS ZSIGMOND.

idevonatkozó
tásának ered-
földi szak-

lgatnak előbb
ati szakembe-
zessége és az
lesz tartva,
hogyminden
ának vélemény-
vizsgálat elfo-
Az azonban
ezt megelőző
oljára is ma-
ával jobban
tisztázhatni a
hogya har-
sági és ipari
már ma sem

tervezet két
elégítette ki
szerre felme-
vám. Pedig
en megadóz-
és. Hasonlóul
és szalonna
zéről és nem
ók és a hen-
részéről is,
orlata szerint
ával érveltek
szmények ér-
ngoztatták a
ezőgazdasági
lek leszállítá-
val az egész
olitika termé-
térbe tofása
násakép gon-
/ gyakor-
erre való át-
azért nehéz,
kek egyenlő
ett sem lehet
őzt az egyik
szén világos.
valamely or-
lmi cikkek
t, ha nem is
minden huma-
— az élelmi
érvek szóla-
yversanyagok

angol gazda
r azért, mert
alóban szen-
szer alatt és
lag szenved-
r; és má-
renciaális el-
más téren,
buzája, Uj-
asztott husa
k abból ad-
bból a czél-

os. A tarif-
a termelők-
s lesz nekik,
teljesen el-
et fedezendő
ásokból is,
vizsont a
hogya a kül-

Wöckler
1904/78-80
Viggyarat ide
felülső részére

földi termelő fogja azt — legalább nagy részben — fizetni, s így a hátrányok nem érik Anglia lakosságát. Szembeszökő, hogy a két érvelés kiegyenlíthetetlen ellentétben áll egymással és nehezen fedi a gyakorlat tapasztalásait. A vám áthárításának kérdése azonos az adó áthárításának sokat vitatott kérdésével. De ma már minden közgazda tudja, hogy a vám és szállítási költség a termelési ár egyik kiegészítő része, s az árképződés mindig „caeteris paribus” értetvén, a konjunkturák szerint bizonytalan mértékben, de mindig szükségképpen érvényesül a vám hatása.

Hogy a gyarmatok preferenciális elbánása mit jelent az angol gazdáknak: arra sem nehéz a felelet. A buzára vonatkozólag például a legutóbbi napokban tettek közzé a kanadai hivatalos adatok. Ezekből kiűnik az, hogy magában Manitoban 1902-ben 2.040.000 aceren termesztettek búzát, még pedig ötvenhárom millió bushelt. Az összes angol szükséglet fedezésére ilyen termesztés mellett négyszer ennyi termesztés szükséges, tehát maga Manitoba képes volna nyolcz millió aceren megtermeszteni mindazt a buzamennyiséget, amire Angliának szüksége van; Manitobának azonban nem nyolcz, hanem teljes 64 millió acre ilyen buzatermesztésre alkalmas területe van, azonfelül legalább 200 millió acre a többi kanadai tartományoknak. Hogy ez a termesztés, mely most is folyóan emelkedik, teljesen képes lesz fedezni az összes szükségletet, az egészen világos. A kanadai farmer ma is nyereséggel termeszti, ma is gyarapodik folytonosan vagyonban és felszerelésben, természetesen, hogy a preferenciális elbánás még siettetni fogja a haladást.

Szembeszökő hát, hogy a preferenciális kedvezmény megadása csak azt jelenti az angol földművelésnek, hogy általa gyorsabb tempóban fejlesztetik legerősebb versenytársa, a gyarmati földművelés, s hogy így még rövidebb idő alatt áll be további visszaesés. még a jelenlegi állapotokból is. Kétségtelenül szomorú kilátások ezek az összes buzatermesztő államok részére; de utóljára is le kell számolni velük. Akár lesz védvámpolitika és preferenciális tarifa, akár nem Angliában: a külföldi behozatal hovatovább csak a legkötönyebb cikkekre fog szorítkozni, vagy azokra, amelyek a távoli szállítást nem bírják meg, ámbar ez utóbbi tekintetben a viteldijak óriás leszállítása és refugerata rendszer ma már a legtöbb geográfiai távolságot teljesen ellensúlyozza.

Ezek a tények azonban nagyon alkalmazsak az angol gazdákat kijózanítani az első mámorból. A régi konzervatív angol gazdahagyomány az erős gabonavám volt. Ezt a tradíciót képviselte mereven Winchellea, s ennek utolsó képviselője Louthert és Chaplin ma. Csakhogy — szerencsétlenségükre — sem Chamberlain, sem az angol nemzet ma már nem fogadja el álláspontjukat. Chamberlain a két shilling vámot is enyhíti a gyarmati termények vámmentességével, ami igen közel jövőben a teljes szükséglet vámmentességét jelenti. De még ez is sok a kormánynak is, a többségnek is. Az élelmi cikkek vámját elveti a kormány legutóbbi nyilatkozata még jövőre is, bátorlalanul, de mégis elveti. Enélkül pedig a Chamberlain-tervezet elcsúszik egészében, vámmügyleg is, politikailag is.

De — feltéve — hogy megvalósul a rendszer: mi lesz az angol gazda helyzete? előreláthatólag keserű csalódás. Kap egy nominális, rövid idő alatt teljesen paralizált védvámot és fizet érte összes fogyasztásaiban effektív vámot. Ugyanez az eset, ami megvalósult a kontinensen is nem egy államban: szerintem Magyar-

országon is, és aminek szükségképpen be is kell következnie. Ezért érdemes-e neki feláldozni a jelenlegi nyugodt, bár nehéz viszonyokat?

Ezek meggondolása fokozatosan hódít tért. A Central Chamber of Agriculture februári gyűlésén nagy többséggel ment ugyan keresztül Chaplin javaslata a Chamberlain-féle terv támogatására, ámbar jelentékeny kisebbség volt ellene a teljes szabad kereskedelem szellemében, különösen az északi megyékből, de világosan kikötte azt, hogy a javasolt védelemben tovább kell menni, a mostani javaslat nem elegendő. Szembeszökő azonban, hogy ha a mostani javaslat sem lehetséges, még kevésbé lehetséges annak további fokozása, s az a biztatás, hogy az csak kezdő lépés, lehet talán igaz az ipari szempontjából, de az angol viszonyok közt teljesen lehetetlen a földművelésre nézve. Még jobban megdrágítani az élelmi cikkeket s ezáltal a termelést kész halála volna az angol iparnak.

A múlt hó végén azonban már a Farmer's Club vitaestélyén más szellő lengett. A vámvédelem-kiváncalom még fenmaradt, de határozott állásfoglalással a kormányjavaslat ellen, amely tudvaleg csak harcazi vámoikat óhajt. A pozitív részt nem hangoztatta a kiab, mert hiszen lehetetlen is lett volna, de a negatív rész világosan mutatta, hogy a remény foszló félben van, s hogy az egész tervezet iránt tápláló remények tűnedezőben vannak.

Kétségtelenül vannak más és nyomósabb tényezők is Anglia közgazdasági és politikai életében, mint a gazdák helyzete s nem lehetetlen, hogy ezek erőteljes sorakozása új életet önt a most, kétségtelenül megcsappant eréjű mozgalomba, főleg politikai okok szorosan utalván arra; de az világos, hogy ma a Chamberlain-féle javaslatok kilátása még gyengébbek a megvalósulásra, mint korábban volt s hogy a közvélemény elhídegtülése iránta észrevehető.

Sőt a kormány álláspontja is napról-napra szelidebb hurokat peng. Az uralkodó véleményt talán legjobban jelzi az összes kereskedelmi kamarák most folyó kongresszusán elhangzott vita, amelynek egyik álláspontja — melyet 58 kereskedelmi kamara fogadott el — az, hogy a kérdés általában nem érett még a döntésre, s tovább tanulmányoztassák; a másik pedig, melyet 45 kereskedelmi kamara tett magáévá, az, hogy a harcazi vámok csak akkor alkalmazhatósanak, ha minden más mód sikertelenül alkalmaztatott már a külföldi vámok mérséklésére, s ha a harcazi vámok a célra sikerrel kiltással biztatnak; akkor is csak úgy, hogy a brit iparnak és kereskedelmének komolyan ne legyenek ártalmára és minden esetben előbb a parlamentben vitatassanak meg. Ha ezen álláspontok bármelyikével is egyetért a kormány: akkor valóban marad minden a jelen helyzetben és a vajdó hegy utóljára is egeret szül.

LEVÉLSZEKRÉNY

Kérdések.

537. kérdés. Forgó változás miatt egy buzatáblamba ismét búzát s abba lóherét kell vetnem, közben istállótrágyát már nem adhatok rá. Melyik volna az a műtrágya, mely mérvben s módon alkalmazva, hogy következő búza- illetve lóheretermesztést biztosítaná? A talaj elég jó erőben levő homokos agyag a Tisza mentén. Vidékünk rendszeren a szárazsággal küzd. Továbbá: mily fűmágykeverékből

lehetne könnyű, 40—50 cm. vastag turfás talajra, melynek a talaja iszapos homok, mesterséges vetett legelőt marha s csikó részére csinálni. Megjegyzem, hogy e talaj nyáron rendszeren felég.

Rétközi gazda.
538. kérdés. Kérem a csatoltan beküldött 2 főség árpanak fajtát meghatározni. Tavaly hozattam ugyanis Magyar Mezőgazdák Szövetségétől 3 faj árpat és pedig Hanna, Chevalier és Illmiczt. mindhárom egymás mellé lett próba kép vetve és mint legjobban beváltót a Chevaliert tartottam meg vetőmagnak, mely külön padláson külön lett raktározva és kezelve. Most midőn az árpa fejét kihányta, látom a nagy különbséget a kalászok között, mely minden tábla vetésbe átlagosan 20% az 1. szám és a többi a 2. számmal jelölt kalászokat mutatja. Kérem tehát tudatni, hogy a 2-féle árpa egy fajta-e? és hogy lehetséges-e ily mérvű el-fajzás 1 év alatt?
J. B.

539. kérdés. Birtokomon keresztül húzódik egy ér, mely mintegy 15—16 kat. hold földet foglal el, mely mocsaras terület ma teljesen hasznavehetetlen; ezen területet nádassá kívánám átalakítani s erre nézve kérem szives utmutatásukat, valamint megjelölni azon szak-könyveket, amelyekből esetleg kimerítő tájékozást szerezhetnék.
D. O. T.

540. kérdés. Métélyes száraz széna etetése által megkapják-e az állatok a mételykört? Rossz takarmánytermésem lévén, kénytelen vagyok métélyes száraz szénát etetni télen, kérem a szives választ, hogy megkapják-e a szárvasmarhák, birkák a mételykört száraz széna etetése által.
S. R.

Feleletek.

Buza-lóhere trágyázása. (Felelet az 537. sz. kérdésre.) 1. A buza után vetendő buza és lóhere alá istállótrágya hiányában elsősorban is a Thomassalakat vehetjük figyelembe, mint foszfortrágyát. A Thomassalak lassabban oldódva a talajban, hatását még a búzát követő vöröshere alá is ki fogja fejteni, ami a lóhere alá, a máskülönben jó erőben álló talajt tekintve, teljesen elegendő lesz. A buzánál (buzát buza után termesztve) azonban már kérdéses, vajjon az egyoldalú foszfortrágyázás elegendő lesz-e? Valószínű hogy nem és itt tartósabb hatású nitrogéntrágya is helyénvaló lesz. A Thomassalakkal (a lóherére való tekintettel is) kat. holdanként 300 kg.-ot kell számítani, melyet már jóval a vetés előtt (tehát az előkészítő szántások alkalmával) kell kiszórni és leszántani. Mint tartósabb hatású nitrogéntrágya, a kén-savas ammóniak jöhet figyelembe, melyből kat. holdanként 40—50 kg.-ot kell a vetőszántás előtt felszórni és leszántani. Tekintettel a kiszórható csekély mennyiségre, legjobb lesz száraz földdel vagy fűrészpórral keverni s úgy kiszórni. A kén-savas ammóniakot a Thomassalakkal összekeverve egyszerre kiszórni nem szabad.

2. A 40—50 cm. mélységű turfás talajra, melynek altalaja iszapos homok, legelőnek következő fűkeverék vehető figyelembe: réti ecsetpázsit 25 kg., csomós ebir 35 kg., komócsin 15 kg., réti perje 2 kg., nád csekesz 45 kg., pelyhes cizrokfű (Holcus mollis)

≡ Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök ≡

az országazerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták” és terménytisztító gépek.

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszert 15-féle nagyságban különböző szerkezetben a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításához berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtórőre alkalmazva. — Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

Kalmár Zs. és Társa különleges terménytisztító gépgyára

Telefon 69. szám. Hódmező-Vásárhelyen. Sürgőnycim: Kalmár-rostagyár.

sik
etni,
mint
dve.
ESZ
PEK

VI.,
SIGMOND.

2.5 kilogramm, tarackos tippán 2 kg., vörös csenkesz 3.5 kg., angol perje 5 kg., tarajos czinczor 3.5 kg., fehér here 1.5 kg., korcsere 1 kg., sárkerep 0.5 kg. = 35.5 kg. kat. holdanként.

Árpafejta. (Felelet az 538. sz. kérdésre.) A beküldött kétféle árpakalász típusa határozottan eltér egymástól. Az 1. számmal jelzett, mely a vetés 20%-át alkotja, rövidebb és tömöttebb kalászával az imperial árpa jellegét mutatja, a 2. számmal jelzett, mely a vetésnek mintegy 80%-át tenné ki, a nemes sörárpa kalász jellegét: hosszú áthajló karcu kalászt mutat, tehát a chevalier árpa jellegével bír. Itt degenerálásról — daczára az idej kedvezőtlen évről — nem lehet szó, mert mindkét kalásztípus normális fejlődésű. Jó lenne talán az idej termésből egy kisebb mintát a magyar-óvári növénytermesztési kísérleti állomásnak beküldeni, hol ellenőrző természeti kísérletet végeznének.

Nádültetés. (Felelet az 539. sz. kérdésre.) Olyan szakmunkát, mely a nádas létesítését terjedelmesebben tárgyalná, nem ismerem, s csak itt-ott jelentek meg erről a kérdéstről rövidebb közlemények.

Nádast különben legkönnyebb dugványozás útján létesíteni, a nád gyöktörzseinek elültetésével, melyeket valamely régi nádasból kell beszerezni. Hogy a tél fagyja az első évben a zsenge nádültetvényekben kárt ne tegyen, legcélszerűbb már a nyár elején ültetni, amikor is a vén nádbozótok új hajtásait használjuk fel dugványozásra. Ha annak a területnek a víz-állása, melyen az új nádast létesíteni akarjuk, nem nagy, akkor az egész terület beültethető; ellenkező esetben csak a könnyebben megközelíthető partot ültetjük be, ahonnan azután a dugványozott nád egynéhány év alatt belepji az egész moecaras területet gyöktörzsei útján. A dugványozást négyes kötésben végezhetjük oly módon, hogy 50—60 cm.-es kötésben ültetőfával ferdén lyukakat furunk, s ebbe egy-egy gyöktörzs-darabot teszünk, melyet egy kampós ágdarabbal leszoritunk, nehogy a víz hulláma kiemelje helyükből. A kiültetett gyöktörzs csakhamar megered és folyton terjeszkedve mindég több és több nádcsomót létesít, minek arányában a nádhajtások is mindég sűrűbbek lesznek. 3—4 év alatt az új nádast már teljes termést adhat, melynek további fentartásáról gondoskodni nem kell.

Mételyes széna. (Felelet az 540. sz. kérdésre.) A mételyes legelőről származó száraz széna útján történhetik fertőzés, mindenesetre kevésbé veszedelmes azonban az ilyen helyről eredő száraz takarmány, mint a friss. A métely-álczák fejlődésüknek bizonyos fokán (Cercaria) betokozódnak a növények alsó levelein és szárán, amennyiben a bélesatornájuk mellett lévő mirigy segítségével chitinszerű anyagot választanak ki, amely egész testüket beborítja és csak a juh vagy szarvasmarha emésztő csatornájában oldódik fel. Ez a tok megvédheti a kiszáradás ellen a benne lévő fejletlen mélyt, amikor azután kifejlődhetik belőle az

ivarérett féreg. Így magyarázhatók azok a ritka esetek, mikor az istállózás idején, tehát már a késő ősszel vagy télen történik a fertőzés.

R. I. dr.

Viteldijkedvezmény a szálas- és erőtakarmányra.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 50.659/III. sz. alatt a viteldij kedvezmények szabályozásáról a következő leiratot intézte az „OMGE”-hez:

Folyó évi július hó 23-án 50.659 sz. alatt kelt leiratom kapcsán értesitem Czimet, hogy az országban mutatkozó rendkívül nagymérvű takarmányhiányra való tekintettel indokoltnak látván, miszerint az erőtakarmányoknak vasuton való beszerzése a hazai gazdaközönségnek ideiglenes jellegű különleges díjkezdvezmény engedélyezése által megkönnyíthetők, a m. kir. államvasutak igazgatóságának adott utasítás útján egyben intézkedtem, hogy magyarországi állomásokról az ország határától legalább 50 kilométerre fekvő magyarországi vasuti állomásokra szállítandó, állattenyésztéssel foglalkozó gazdák részére, illetve mezőgazdasági célokra rendelt, a rendeltetési állomáson tényleg leadásra kerülő és onnan tengelyen elfuvaroztatandó következő erőtakarmányok és pedig: *tengeri, búkköny, gabonaj (konkolyozó hulladék), korpa, olajpogácsa, árpadara, kukoricadara és malomkonkoly* után koci és fuvarlevelenként legalább 10.000 kilogrammért való díjfizetés mellett a m. kir. államvasutak összes vonalain és a pécs-barcsi vasuton a helyi díjszabás „C” osztályának díjtételei, a következő erőtakarmányok, u. m. *moslék, mindennemű (pálkamoslék) nedves, szárított és örölt is, szörpél és takarmányrépa* után pedig a szállítási díjnak koci s fuvarlevelenként legalább 10.000 kilogrammért, illetve takarmányrépánál legalább a használt koci raksúlyáért való fizetése mellett a m. kir. államvasutak összes vonalain és a pécs-barcsi vasuton a helyi díjszabás I. kivétel díjszabásának díjtételei alkalmazásának rovatalás útján.

Ez a díjkezdvezmény f. évi augusztus hó 10-től visszavonásig, de egyelőre legkésőbb a folyó év végéig érvényes és a kihirdetés mellőzéseivel szolgálati uton léptetetik életbe.

A Budapestre helyben és Kőbányára helyben rendelt küldemények ebből a díjkezdvezményből ki vannak zárva.

Miután ez a viteldijkezdvezmény kifejezetten csak az állattenyésztéssel foglalkozó hazai gazdák részére engedélyeztetett, ennél fogva

más felek, különösen tehát a takarmánykereskedők részére szállítandó erőtakarmányküldemények nem részesíthetők a fenti viteldijkezdvezményben.

Miután sulyt fektetek arra, hogy a díjkezdvezmény a szem előtt tartott cél érdekében kizárólag csak gazdák által s csupán a saját szükségletüknek megfelelő erőtakarmány mennyiség után legyen igénybevehető, illetve megakadályoztassék, hogy a díjkezdvezmény a közvetítő kereskedelem javára avagy annak útján kivitelre kerülő erőtakarmányküldeményekre is fölhasználható legyen; ennél fogva miként a széna-, szalma- és szecsaküldeményekre fentidézett leiratomban értelmében engedélyezett díjkezdvezmény tekintetében, azonképpen az itt szóban levő viteldijkezdvezmény érvényesítését illetőleg is akként rendelkeztem, hogy a fentiek szerint engedélyezett viteldijkezdvezmény csak oly erőtakarmányküldemények után lesz alkalmazandó, melyeknél a fentjelzett rendeltetés, illetve az a körülmény, hogy a küldemény a viteldijkezdvezményre igényt tarthat, a rendeltetési hely fekvése szerint illetékes vármegyei, illetve vidéki gazdasági egyesület, vagy az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által kiállított s a feladás alkalmával a szállítmány fuvarlevelelhez melléklendő igazolvánnyal bizonyítható.

Erre a célra ugyanazon tőszelvényvel ellátott és füzetekbe foglalt igazolványok használandók, melyeket fentidézett rendeletben a széna-, szalma- és szecsaküldemények viteldijkezdvezménye tekintetében előírtam.

Midőn tehát fölhatalmazom Czimet, hogy a kérdéses viteldijkezdvezmény igénybevételére szolgáló említett mintájú igazolványokat kiállítson s egyuttal arra is felkérem, hogy az ellenőrzés gyakorlásánál s az igazolványok kiállításánál visszaélések elkerülése végett a legnagyobb szigorral járjon el s igazolványt csak oly gazdák számára szolgáltatasson ki, kik tényleg állattenyésztéssel foglalkoznak s illetve állatállomány-nal bírnak, valamint, hogy arra is legyen figyelemmel, hogy a kedvezmény az illető gazdák csak az állatállományuk nagyságához mért szükségletnek megfelelő erőtakarmány mennyiség szállítására nézve bocsáttassék rendelkezésre ezen igazolványok útján. Megjegyzem még, hogy ezen intézkedésem által a múlt évi október hó 30-án 65.359. sz. a. kelt leirat értelmében néhány erőtakarmány-cikkre engedélyezett, ugyancsak igazolási eljárás mellett alkalmazást nyerő kisebb mérvű díjkezdvezmény (I-ső külön díjszabásnak 15%-kal rövidített díjtételei), mely az abban felsorolt határszéli állomások kivételével az ország határától 50 kilométernél közelebb fekvő rendel-

Gyar: NYERGES-UIFALU (Esztergom.)

Hatschek Lajos szabadalma.

Eternit-Pala

(Azbeszt-Cement-Pala).

Elpusztíthatatlan, könnyű, tetszetős, olcsó és tűzálló tetőfedőanyag.

KÖZPONTI IRODA: ETERNIT-MŰVEK HATSCHÉK LAJOS BUDAPEST, VI., Andrassy-ut 33.

Sürgőnyczim: Eternit Budapest. Telefon 12—92.

Kimerítő értesítés!

mánykeres-
mányküldé-
ti viteldij-

ogy a dij-
érdekében
an a saját
ány meny-
letve meg-
ény a köz-
nnak utján
eményekre
a miként a
ekre fönt-
lyezett dij-
en az itt
ényesítését
gy a föntiek
ény csak oly
z alkalma-
etés, illetve
viteldijked-
ési hely fek-
etve vidéki
os Magyar
s a feladás
lelhez mel-

zelvényeyel
nyok hasz-
deletemben
ények vitel-

met, hogy a
ételére szol-
at kiállítson
az ellenőrzés
kiállításánál
nagyobb szí-
ek oly gaz-
nyleg állat-
tállomány-
is legyen
illető gazdák-
igához mért
y mennyiség
kezésre ezen
g, hogy ezen
er hó 30-án
néhány erő-
nyencsak igá-
verő kisebb
díjszabásnak
z abban fel-
al az ország
ékvő rendel-

szabadalma.

-ut 33.

vetési állomásokra is érvényes, s ennél fogva nem válik egészen tárgyaltanná, épségében nem érintetik s annak adandó esetekben az eddigi módokat szerint való igénybevételére továbbra is az idézett leirat szerint előírt, a föntiekben említett új igazolvány mintájától eltérő mintájú igazolványok használandók.

Megjegyzem továbbá, hogy a hazai magánvasutakat felszólítottam, hogy a kérdéses erőtakarmányküldeményekre saját vonalaikon szintén megfelelő viteldijkedvezményt hasonló feltételek és módokhoz és ugyanazon igazolási eljárás mellett engedélyezzenek.

Felhívom végül Czimet arra is, hogy a szóban levő küldemények tekintetében elrendelt fönti intézkedéseket a gazdaközönsséggel tudassa s minthogy a viteldijkedvezmény csak 10.000 kilogrammot kitevő teljes kocsirakományok után érvényes, figyelmeztesse az érdekelt közönsséget, hogy egyes gazdák kisebb megrendeléseiket kocsirakományokká egyesítve a díjkezelvény feltételeinek ily módon megfelelni igyekezzenek. Budapest, 1904. évi július hó 28-án. A miniszter helyett Serényi gróf s. k., államtitkár.

Vetőmag-eladás.

A *kisbéri, bábólnai, mezőhegyesi és fogarasi* ménesbirtokok, valamint a *gödöllői kir. korona-uradalom gabona- és egyéb terménykészletéből*, az erre alkalmas minőségű magvak az alábbi feltételek mellett *vetőmagul* mindazoknak a gazdáknak kiadatnak, akik ez iránt a birtokok igazgatóságaihoz fordulnak.

Az egyes termények csak készpénzfizetés mellett engedtetnek át. Az eladási ár *Kisbérre, Bábólnára, Mezőhegyesre és Gödöllőre* nézve a *budapesti tőzsdei, Fogarasra* nézve pedig a *fogarasi piacon jegyzett piaci, illetve tőzsdei árak* szerint állapítatik meg, oly módon, hogy az elszállítást megelőző napon jegyzett tőzsdei illetve piaci árakból *szállítási költségre Bábólnán 60, Kisbérén 83, Gödöllőn 30 fillér, Mezőhegyesen pedig 100 fillér* métermázsánként levonatik, az ily módon megállapított árakhoz azonban, mivel jól megrostált vetőmag engedtetik át, mindegyik birtokon métermázsánként *2 K.*, azaz: *kettő korona* hozzászámítatik.

Egy gazdának egy és ugyanazon *gabona-nemből 100 métermázsáig, egyéb magvakból 10 métermázsáig* terjedő mennyiség engedtetik át.

A vásárolt vetőmag *kizárólag csak v-tésréfordítható*; ezért a megrendelő gazda kívánatra a megrendelés teljesítése előtt hiteles községi bizonyítvánnyal igazolni tartozik, hogy a megrendelt vetőmagra tényleg szüksége van.

A szállítást a legközelebbi vasútállomásra mindegyik birtok ingyen, illetve költségfelszámítás nélkül teljesíti ugyan, de a vasuti- és hajószállítási költségeket a megrendelő fél viseli.

A szükségelt vetőmagokra előjegyzéseket is kérhetnek a gazdák az említett uradalmak igazgatóságaitól és pedig őszi gabonára folyó évi október hó 1-ig, tavaszira pedig folyó évi december hó végéig, megjegyezvén, hogy az előjegyzett vetőmagvak kiszolgáltatása az őszi, illetőleg a jövő tavaszi vetés végéig fog eszközöltetni. Budapest, 1904. július hó 28-án.

M. kir. földművelésügyi miniszter.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei.....	1315
Észrevételek az „Állami üzemek” című czikkre	1315
A földművelés érdeke és a Chamberlain javaslatok	1318
Viteldijkedvezmény a szálás- és erőtakarmányra	1320
Vetőmag-eladás.....	1321
Növénytermesztés.	
Növénytermesztési kísérletek.....	1316
Levelszekrény.....	1319
Vegyések.	1321
Vásárhelyi László f. — Gyászhir. — Takarmány- kiviteli tilalom. — Kiállítási hírek. — In- ség Szerbiában. — Tenyészállatdíjazások. — Ujabb csatornázási terv.....	1321
Kereskedelem, tőzsde.	1322
Szerkesztői üzenetek.	1323

Vásárhelyi László f. A mezőgazdasági ügyek egyik lelkes előharcosának gyászos elhunytáról értesülünk. *Vásárhelyi László*, országgyűlési képviselő, az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület igazgató-elnöke, hosszas szenvedés után, e hó 6-án Lökősházán elhunyt. A megboldogultat e hó 8-án kísérték örök nyugalomra az aradi felső-temető halottas házából nagy számu családjá, rokonai és tisztelői.

Vásárhelyi Lászlóban az OMGE. nagy érdemű és kiváló tevékenységű igazgató-választmányi tagját gyászolja. A megboldogult erős harciosa volt az újabb agrárpolitikai agitációnak, mely rövid néhány év alatt mintegy 60 ezer főnyi szövetkezeti társadalmat toborzott Arad megye mezőgazdasági lakosságából.

Vásárhelyi László 1840-ben született Aradon. Iskoláit ugyanott a minoriták gimnáziumában végezte. 21 éves korában megnősült és előbb visszavonultan, birtokai kezelésének élt, később azonban kilépett a közélet küzdőterére, ahol mint országgyűlési képviselő és mint az Aradvármegyei Gazd. Egyesület elnöke szerzett hervadhatatlan érdemeket.

Vásárhelyi éveken keresztül elnöke volt az arad megyei szabadelvű pártnak. Hatalmas szervező erejével ő teremtette meg az arad-körösvölgyi vasutat s annak mindhalálgig igazgatósági tagja volt. Megalapította az arad-csanádi gazdasági takarékpénztárt, melynek mindvégig igazgató-elnöke volt. Tevékeny részt vett Arad megye gazdasági életének fellendítésében s az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület rekonstruálása is az ő érdeme. **Vásárhelyi** legutóbb, a nagy közjogi küzdelem során Apponyival kivált a szabadelvű pártból s azokhoz csatlakozott, akik a magyar állam teljes közjogi és gazdasági integritását irták zászlajukra.

Közéletünk e kiváló alakját 34 éves korában, tehát aránylag idő előtt ragadta el a pusztító halál. E hatalmas erő elmúlását a legmélyebb részvétellel gyászoljuk. Emennek diadalmos érvényesülést, a kidőlt bajnoknak csön-des nyugodalmat kívánunk.

Gyászhir. Méhkereki *Dalmy László* földbirtokos, Hajdu vármegye törvényhatósági bizottsági tagja, f. hó 4-én életének 50. évében hosszas szenvedés után elhunyt. A megboldogultat, akiben egyesületünk is régi tagját gyászolja, f. hó 16-án helyezték a debreczeni Czegléd-utcai ev. ref. temetőben lévő családi sírboltban örök nyugalomra.

Takarmánykiviteli tilalom. *Bánffy Dezső* báró a napokban interpellációt intézett a földművelésügyi miniszterhez a takarmányinségből származó veszélyek leküzdése czéljából fogantatandó erélyes intézkedések tárgyában.

Tallian miniszter az interpellációra kiterőleg válaszolt. Jelezte, hogy igenis nagy horderejű kormányintézkedések tervezetnek, de ép ezen intézkedések hatályos végrehajthatása czéljából időelőttinek tartja azok részletes ismertetését.

Hogy a földművelésügyi miniszternek lehetnek, sőt vannak is olyan tervei, amelyek éppen a sikeres végrehajtás czéljából ma még a legszigorubb diskreczió jótékony homályába burkolandók, azt mi nemcsak elhiszszük, de óhajtjuk és kívánjuk, hogy ilyenek is legyenek. A spekulációt nem mindig tanácsos a kormány tervezett intézkedéseiről előzetesen értesíteni, ámbátor hogy az ilyen spekulánsok rendszerint előbb értesülnek ezekről, mint az érdekelt gazdakörök.

Bizunk hozzá, hogy e dolog most nem ismétlődik. Vannak mégis oly intézkedések, amelyek nyilvánosságra hozatala egyáltalában nem sértheti a gazdakörök érdekeit és egyik ilyen intézkedés a *takarmány kivitelének tilalmazása*. Hogy miről jó ez intézkedést is eltitkolni, azt már csakugyan nem értjük.

Mert hogy a kormányrendszabályra csakugyan szükség van, hogy az a hazai állattenyésztés érdekeinek biztosítása, sőt katasztrófális jellegű pusztulásának meggátálása czéljából már csakugyan elkerülhetetlen, azt már a földművelésügyi miniszteriumban is nagyon jól tudják. Hogy a szálatakarományok értéke a normális ár kétszeresére emelkedett, hasonlóan a burgonya és az abraktakarmányok ára a 20—25%-kal felszökött, azt már piaci árjegyzéseink, nyilvános árlejtéseink, kétségen kívül bizonyítják. A takarmányinséget maga a földművelésügyi miniszter elismerte expozéjában és legutóbbi termésjelentésében.

Szükségünk van az utolsó kilóg minden néven nevezendő takarmányra, legyen az szálatabrak és gyári erőtakarmány! Kormányintézkedésekkel kell tehát meggátolnunk minden takarmánynemű kivitelét, hacsak a külföldről nem akarjuk azt dupla áron visszavásárolni. A tilalmazás elhalasztása tehát napról-napra drágítja a takarmányt, elviselhetlenebbé teszi az inséges termés sújtotta gazdák helyzetét, mert míg e tilalom függőben van, addig a spekulánsok, a takarmányárak rohamos emelkedésének kihasználásával a nálunk is annyira szükséges takarmányt a külföldön és esetleg ugyancsak a spekulánsoknál horribilis áron értékesíthetik.

Hát a takarmányneműek ilyetén mester-séges megdrágítása lehet az egyes iparvállalatok, vállalkozók és gazdasági spekulánsok érdeke, de semmiestre sem az országos terhek tulsúlyát viselő állattenyésztő gazdaközön-ségé. A földművelésügyi miniszter tehát e késedelmeskedő politikájával nagyon, de nagyon rosszul képviseli a gazdaközönsség érdekeit és nagyon is terhes felelősséget vállal e mulasztásával. Mert nagy mulasztás felelőssége terheli annál is inkább, hogy az OMGE., a vidéki gazdasági egyesületek sürgetése és saját kezdeményezéséből kifolyólag *már ez évi június hó 3-án bizalmas fölterjesztést intézett a földművelésügyi miniszterhez, kérve az erőtakarmányok tilalmazásának elrendelését.* Akkor még csak az erőtakarmányoké, mert a június—július havi szárazság rettenetes következményeit előre nem láthatta. Ma már a szálatakarományok kivitelét is föltétlenül tilalmazandónak tartjuk. Egyesületünk, a gazdakörök érdekeinek hivatott képviselője, tehát nagyon is idejében megtette a szükséges lépéseket az előrelátható takarmányinség következményeinek enyhítésére. Fölterjesztésünket, a gazdaközönsség kiszámíthatlan károsodására, nem vették figyelembe! Most aztán az utolsó órában vagyunk és felemeljük szavunkat, mert minden perc késés veszedelem a gazdákra!

Kiállítási hírek. *Kiállítás Hódmezővásárhelyen.* Mint tudósítónk írja, a hódmezővásárhelyi ipari és mezőgazdasági kiállítást aug. 14-én nyitják meg s a kiállítás aug. 28-áig fog tartani. A megnyitásra *Tallian Béla* földművelésügyi miniszter kilátásba helyezte lejtővetelét

Darányi Ignác volt földmívelési miniszter, a város díszpolgára Ó-Tátrafüredről levélben értesítette a kiállítás elnökségét, hogy mint a Magyar Gazdaszövetség elnöke, a Gazdaszövetség több tagjának kíséretében aug. 27-én és 28-án megtekinti a kiállítást és részt vesz a Hódmezővásárhelyi Gazdasági Egyesület 25 éves jubileumi ünnepségén. — A veszprémi kiállítás egyike lesz a vidéki kiállítások leglátogatottabbjainak. A kiállítást Tallián miniszter személyesen fogja megnyitni és a megnyitás napján, aug. 28-án egész Veszprém vármegye összes kisgazdái jelennek meg a kiállításon, festői viseletükben és külön jelvények alatt. Augusztus 30-án az Országos Agrárkongresszus tartatik ugyanott Darányi Ignác elnöklése alatt, melyre az ország minden részéből eddig mintegy 1800 gazda jelentette be részvételét az egyes vármegyei gazdasági egyesületek útján. Másnap már a keresztyén-szociális kurzus résztvevői és vezéremberek gyülekeznek Veszprémben, hogy ott Horing Károly megyéspüspök védnöksége és elnöklése alatt eszméik terjesztése érdekében tanácskozzanak. A következő napokon a szintén Veszprém vármegyében, Siófokon ülésező orvoskongresszus tagjai látogatják meg a veszprémi kiállítást, szeptember 2-án pedig a Balaton-Almáiban ülésező Országos halászati kongresszus tagjai tekintik meg a kiállításon bemutatásra kerülő balatoni halászat imponáns csoportját. Szeptember 4-én a Dunántúli iparos-kongresszus tagjai üléseznek a kiállítás nagy tanácskozó termében. A kiállítás végrehajtó-bizottsága élén Kolossváry főispán és Rainprecht Antal lovag nagy előkészületeket tesznek az illusztris vendégek fogadására. A kiállítást szervező iroda élén Paur Ödön, a Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület titkára áll.

Inség Szerbiában. Belgrádból táviratoznak, hogy az ország belsejéből kedvezőtlen hírek érkeznek az aratásról, de arról szó sincs, hogy a lakosság éhínségnek nézne elébe. A buza-termés kitünő, a tengeri azonban, amely a lakosság főtápláléka, rosszul áll, sőt helyenkint a szárazság teljesen tönkretette a termést. Sokat ártott a szárazság a szilvának, de vannak vidékek, ahol a szilvatermés is kitünő. Éhség nem fenyeget ugyan, de az ideai aratás rendkívül kedvezőtlen lesz.

A két állam tehát, ahonnan gabona- és legfőképpen tengerihányunkat fűdözni szoktuk, t. i. Románia és Szerbia, a mienkéhez hasonló nyomoruságos viszonyok között leledzik. Lehetőség, hogy e tudósítások inkább csak hangulatkezelés céljából íródnak. De már azt, hogy a román kormány az árfokozás érdekében rendelte volna el a kukoricza és némely erőtakarmányok kivételének tilalmazását, nem lehetjük. Ott is baj van és mi szükségleteink fedezésében az idén valószínűleg Amerikára szorulunk.

Tenyészállatdíjazások. A Sopronvármegyei Gazdasági Egyesület és lótenyésztési bizottság f. é. szeptember 18-án Csepregen szarvasmarha- és lótenyésztési, szeptember 20-án pedig Csornán lótenyésztési jutalomdíjazás rendez. Csak szimmenthali jellegű tenyészmarhák, valamint kiscsordák anya- és csikókanczái díjaztatnak, de e tenyészememből aztán igen értékes tenyészanyag fölhozatala remélhető.

Ujabb csatornázási terv. A magyar csatornatervék iránt sikerült előkelő francia pénzemberek érdeklődését felbreszteni. Ezuttal nem a Duna—Tisza, hanem a Duna—Száva csatornáról és a flumei víziutról van szó. Ujabb felvételek szerint ugyanis egy 17 km. alagut építésével víziutat lehetne átvezetni a Karszton. Az alagut építése 43 millió koronába kerülne. A hajó-vasuté 37 millióba. A francia érdekcsoport egyelőre csak a vukovár-samáci csatornát építené meg 20 millió költséggel; a Károlyváros-flumei víziutat pedig akkorra tervezi, ha az egységes víziut-hálózat kiépítése be lesz fejezve.

Nyílttör. *)

RIZSLISZT
tápértékénél fogva legjobb és aránylag legolcsóbb
erőtakarmány

jutányos áron kapható
BERGER DANÓ ÉS TÁRSA
cégnél,
2501 Budapest, IV., Regiposta-utca 10.

Nemzetközi gabonapiac 1904. aug. hó 4-től aug. 8-ig. (Lezárva aug. hó 9-én déli 12 órakor.)

(Jegyzések 100 kg-ra értendők koronákban.)

Effektív ár		Irányzat a hét kezdé- téhez viszonyítva
Buza:	régi új	
Budapest	22.40 22.40	emelkedő
Bécs	— 23.80	szilárd
Berlin	— —	—
Páris	20.76 —	emelkedő
London	19.88 —	emelkedő
Liverpool	— —	—
New-York	19.69 —	emelkedő
Chicago	— —	—
Buenos Ayres	14.68 —	emelkedő
Rozs:		
Budapest	— 16.50	emelkedő
Bécs	— 17.70	emelkedő
Berlin	— —	—
Páris	— 13.77	szilárd
London	— —	—
Liverpool	— —	—
New-York	— —	—
Chicago	— —	—
Árpa:		
Budapest	— 14.50	emelkedő
Bécs	— —	—
Tengeri:		
Budapest	14.70 —	szilárd
Bécs	15.60 —	emelkedő
Berlin	— —	—
Páris	— —	—
London	— —	—
Liverpool	— —	—
New-York	— —	—
Chicago	— —	—
Buenos Ayres	8.96 —	emelkedő
Zab:		
Budapest	15.10 —	emelkedő
Bécs	16.30 —	szilárd
Berlin	— —	—
Páris	14.58 —	szilárd

Határidős ár		Irányzat a hét kezdé- téhez viszonyítva
Buza:		
Budapest okt. 21.50—ápr. 21.96	—	szilárd
Bécs — — — —	—	—
Berlin szept. 21.15—dec. 21.39	—	csökkenő
Páris szept. 20.90—dec. 21.18	—	szilárd
London okt. 19.62—dec. 19.21	—	emelkedő
Liverpool szept. 18.50—dec. 18.73	—	emelkedő
New-York szept. 19.32—dec. 19.18	—	emelkedő
Chicago szept. 18.58—dec. 18.45	—	emelkedő
Buenos Ayres — — — —	—	—
Rozs:		
Budapest okt. 16.84	—	emelkedő
Bécs — — — —	—	—
Berlin szept. 16.95—dec. 17.13	—	szilárd
Páris szept. 14.15—dec. 14.49	—	szilárd
Tengeri:		
Budapest szept. 14.74—máj. 14.82	—	emelkedő
Bécs — — — —	—	—
Berlin szept. 14.22—dec. 14.22	—	csökkenő
Páris — — — —	—	—
London szept. 12.04	—	szilárd
Liverpool szept. 11.95	—	emelkedő
New-York szept. 11.57—dec. 10.98	—	emelkedő
Chicago szept. 10.59—dec. 9.95	—	emelkedő
Buenos Ayres — — — —	—	—
Zab:		
Budapest okt. 14.84	—	emelkedő
Bécs — — — —	—	—
Berlin szept. 17.01—okt. 17.01	—	csökkenő
Páris szept. 15.11—dec. 15.35	—	szilárd

*) Az e rovat alatt közlöttéért felelősséget nem vállal a szerkesztőség.

KERESKEDELEM, TÓZSDE.

Budapesti gabonatózsde.

Budapest, 1904. augusztus 6.

Az időjárás a lefolyt hét folyamán is kedvezőtlen volt; a szárazság tart és tengeri, valamint gumós növények nagyon szenvednek. A kár, mely már eddig felmerült, még bő csapadék esetén sem pótolható és ha esőzések most hamarosan be is következnek, úgy csak egy kis hányad volna behozható. A külföldön is száraz meleg uralkodik, mely egész Európára terjed. A vízállás abnormisan alacsony. A hajózás még a Dunán is nagy nehézségekkel küzd; a mellékfolyók egyáltalán nem hajózhatók.

A külföldi piacokon a múlt heti szilárd hangulat folytatódik és az árak emelkedők, habár a forgalom valamivel gyengébb. Amerikában a jegyzések jelentékenyen emelkedtek. Politikai (háborús) ösztönzések gyakorolnak hatást, úgy látszik, hogy a terméshozamot is tulbecsülték és ama nézet is erősödött, hogy a kiviteli sánzsok javultak. Ehhez a tavaszi búzát termő államokból jelentett kedvezőtlenebb hírek is járultak és egyenlegként körülbelül 12—14 cent emelkedés mutatkozik, mi mellett különösen a későbbi határidők profitáltak. Az angol piacok kezdetben csak nehezképpen javultak, de később úgy az effektív, mint a határidőpiacokon szilárd irányzat érvényesült. A francia piacokon is jelentékenyebb emelkedést jelentettek, annál inkább, mert a belföldi termésbecslések is kevésbé vérmesek, mint voltak kezdetben. A kontinentális általános szilárduláshoz Németország is csatlakozott és élénkebb forgalom mellett Berlin is emelkedő árakat jelentett. Szerbiában a termés-hozam úgy látszik gyengébb, mint kezdetben hitték, míg a Balkánon kenyérmagvakban általában kedvező a hozam. A többi kontinentális piacokon a kínálat mérsékelt és jobb kereslet mellett az árak mindenütt emelkedtek.

Nálunk a hét első felében erős hausse fejlődött, mely a kontinentális piacokat is befolyásolta. Kenyérmagvak rohamosan voltak emelkedők és a napi forgalom régen nem látott terjedelmet öltött. Takarmány-cikkek is vehemensen emelkedtek, különösen tengeriben, melyből ez idén gyenge termésnek nézünk elébe. Ehhez járult a román tengerikiviteli tilalom, melylyel kapcsolatosan erős fedezési hajlam nyilvánult. Az üzlet későbbi folyamán a hangulat ugyan valamivel nyugodtabbra fordult, az üzlet alapirányzata azonban állandóan szilárd.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza a hét elején rendkívül élénk forgalmu volt. Az említett román tengerikiviteli tilalom közvéltentül a buzaüzlet irányzatára is kihatót és tekintettel a tartós szárazságra, a fogyasztás tovább is nagy lisztbeszerzéseket eszközölt. A kínálat belföldi buzában és mellett a tulajdonosok tartózkodása folytán aránylag gyenge és így malmaink készleteik beszerzésére a külföldi buzához folyamodtak, melyek a múlt héten még gyengén, e héten azonban nagy mennyiségekben voltak kinalva. A hét elején így rendkívül nagy forgalom fejlődött ki, mely az első két üzleti napon 250,000 mm.-t tett ki és melynek az árak 1.10—1.20 koronával emelkedtek. Szerb, bolgár különösen azonban román buzákat, mely utóbbiak minőségileg teljesen kifogástalanok, nagy mennyiségekben könnyen találtak elhelyezést. Később a kereslet valamivel gyengült. A határidőpiac haszonrealizációra csendesebbre fordult, ez a malmoikat is tartózkodásra bírta és az árak körülbelül 10—15 f.-rel csökkentek. A hét végével az üzlet irányzata azonban újból szilárd, az árvesztesség teljességgel pótolható volt, sőt azon felül is emelkedtek az árak, melyek a múlt héthez viszonyítva így 1.20 koronával magasabbak. Az összforgalom körülbelül 500,000 mm., melynek körülbelül felét külföldi buza képezi.

Rozs a hét folyamán körülbelül 1 K.-val emelkedett. A kiviteli kereslet aránylag ugyan mérsékelt, a helyi fogyasztás azonban jobb érdeklődést tanúsított és a szilárd határidőpiac által befolyásolva arbitrage szállítási czélokra is nagy beszerzések eszközöltettek. Minőség szerint budapesti paritásra 16.50 koronáig fizettek.

Árpa (takarmány- és hántolási czélokra) gyengén van kinalva és habár a kereslet sem nevezhető élénknek, hízalók és gyárosok kényszerülve voltak 80 fillérrel magasabb árakat fizetni. Helyben minőség szerint 14— K.-ig fizetnek. Maláta- és sörárpákban állomásokon átveendőleg az üzlet még mindig csak nehezképpen fejlődik. Külföldi vevők még nem jelentkeztek és itteni export vevőink is csekély beszerzéseikben felvidéki merkantil árura szorítottak, mely származékokból néhány tétel 15—15.20 K.-ig kelt el. Tiszavidéki áruban nem volt még üzlet és finom felvidéki árpákban a tulajdonosok még mindig tulmagas követeléseit nehezítik meg a forgalmat.

Zab a szilárd határidőpiac behatása alatt állott, habár a kínálat, ép úgy mint a vételkody, csak mérsékelt, az árak mégis 1.—1.20 koronával emelkedhettek. Szin és tisztaság szerint 14.60—15.30 koronáig fizettek helyben.

Tengeri állandóan emelkedő volt. A román kiviteli tilalom, az aránylag gyenge felmondások, melyek hamar találtak átvételre, a határidőpiaczon rohamos emelkedést idéztek elő, a mi természetesen a készúrara is hatással volt. Hízalók kitételek ellenében 10—12 fillér ráfizetéssel vettek át, tengeri a vidékre való elszállítás céljaira 14.70 koronáig fizettek kocsiba téve helyben.

Napijelentés a gabonaüzletről. 1904. augusztus 9.

Készbuza szilárdabb amerikai irányzatra, 10 fillérrel magasabb árat ér el és elkelt mintegy 80,000 mm. a malmok élénkből vételkedve mellett.

Rozs ugyancsak szilárdabb, helyben és helybeli egyenértékben, azonnal szállítva 16:10-16:50 koronáig jegyezz.

Takarmányárpa változatlan, helyben és helybeli egyenértékben, 13:60-14:40 koronáig volt értékesíthető.

Sörárpa sem a belföld, sem a külföld nem igen mutat még különösebb érdeklődést, amiért is sem fejlődhetett ki még eddig szabályszerű üzlet. A szombati bécsi tőzsden a következő magyarországi származékok keltek el:

Rajka állomásra szállítva 14:20 koronájával, Moson állomásra szállítva 14:50/80 koronájával, Moson állomásra szállítva 15:60/18 koronájával, Gyöngyös állomásra szállítva 16:20 koronájával, Ersekujvár állomásra szállítva körülbelül 16- koronájával, Szered állomásra szállítva 16:80 koronájával, Nagysurány állomásra szállítva 16:20 koronájával, Esztergom és Párkány állomásokon hajóba rakva 15:30-15:70 koronájával.

Zab változatlan, helyben 14:20-15:20 koronáig fizetnek.

Tengeri ártartó, azonnal átvéve, kocsira rakva, helyben 14:40-14:60 koronáig jegyezz.

Repcze nagyon szilárd és helybeli egyenértékben 22:60 koronáig talál vevőre.

Mák kellemesebb hangulatnál, minőség szerint egész 56 koronáig jegyezz állomáson átvéve.

A ma délelőtti tőzsden a következő készáru-kötések jegyeztettek hivatalosan.

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 83 k. 22 K. 85 f., 200 mm. 83 k. 22 K. 85 f., 200 mm. 83 k. 22 K. 80 f., 500 mm. 82 k. 22 K. 80 f., 150 mm. 82 k. 22 K. 60 f., 1000 mm. 81.5 k. 22 K. 80 f., 500 mm. 81.5 k. 22 K. 80 f., 300 mm. 81.5 k. 22 K. 55 f., 400 mm. 81 k. 22 K. 80 f., 800 mm. 81 k. 22 K. 50 f., 300 mm. 81 k. 22 K. 50 f., 400 mm. 81 k. 22 K. 70 f., 1000 mm. 81 k. 22 K. 60 f., 400 mm. 81 k. 22 K. 20 f., 100 mm. 81 k. 22 K. 50 f., 100 mm. 81 k. 22 K. 55 f., 500 mm. 81 k. 22 K. 50 f., 500 mm. 81 k. 22 K. 50 f., 100 mm. 81 k. 22 K. 30 f., 200 mm. 82 k. 22 K. 30 f., 100 mm. 80 k. 22 K. 30 f., 150 mm. 81 k. 22 K. 60 f., 150 mm. 81 k. 22 K. 60 f., 100 mm. 80 k. 22 K. 60 f., 100 mm. 81 k. 22 K. 40 f., 100 mm. 80.4 k. 22 K. 40 f., 900 mm. 80.5 k. 22 K. 45 f., 200 mm. 80.5 k. 22 K. 40 f., 200 mm. 80.5 k. 22 K. 45 f., 100 mm. 80.5 k. 22 K. 40 f., 500 mm. 80 k. 22 K. 60 f., 600 mm. 80 k. 22 K. 30 f., 500 mm. 80 k. 22 K. 30 f., 100 mm. 80.4 k. 22 K. 30 f., 300 mm. 80 k. 22 K. 40 f., 300 mm. 80 k. 22 K. 40 f., 100 mm. 79.5 k. 22 K. 45 f.

Pestvidéki: 100 mm. 81.5 k. 22 K. 50 f., 200 mm. 81 k. 22 K. 35 f., 100 mm. 81 k. 22 K. 30 f., 200 mm. 80.5 k. 22 K. 65 f., 1000 mm. 80 k. 22 K. 25 f., 150 mm. 80 k. 22 K. 30 f., 150 mm. 79.5 k. 22 K. 30 f., 150 mm. 79.5 k. 22 K. 40 f., 100 mm. 79.7 k. 22 K. 40 f., 300 mm. 78.5 k. 22 K. 140 mm. 78 k. 21 K. 80 f., 100 mm. 78 k. 21 K. 70 f.

Budai: 100 mm. 78 k. 21 K. 80 f., 200 mm. 77 k. 21 K. 60 f.

Bácskai ó-buza: 690 mm. 78.3 k. 22 K. 30 f. Bántási: 400 mm. 81 k. 22 K. 50 f., 300 mm. 80.5 k. 22 K. 50 f., 1000 mm. 79.7 k. 22 K. 40 f., 1600 mm. 79 k. 22 K. 30 f., 5000 mm. 78 k. 22 K. 30 f., 1000 mm. 77 k. 22 K. 30 f.

T. Becei: 3000 mm. 78 k. 22 K. 35 f. Dunai: 3000 mm. 78.7 k. 21 K. 45 f. Szerb: 3200 mm. 75.5 k. 21 K. 5 f.

Romániai: 4000 mm. 81 k. 22 K. 60 f., 4600 mm. 80 k. 22 K. 50 f., 1000 mm. 80 k. 22 K. 30 f., 1500 mm. 80 k. 21 K. 90 f., 5000 mm. 79 k. 22 K. 50 f., 3000 mm. 80 k. 22 K. 50 f., 5000 mm. 79 k. 22 K. 35 f., 5000 mm. 79 k. 22 K. 70 f., 1450 mm. 77 k. 21 K. 60 f., 750 mm. 82 k. 22 K. 50 f., 2651 mm. 81 k. 22 K. 40 f., 800 mm. 79 k. 22 K. 20 f. malomvágányig.

Rozs: 250 mm. 16 K. 50 f., 2600 mm. 16 K. 35 f., 100 mm. 16 K. 30 f., 200 mm. 16 K. 20 f., 300 mm. 16 K. 30 f., 100 mm. 16 K. 30 f. kpf. mellett.

Zab: 100 mm. 15 K. 30 f., 100 mm. 15 K., 100 mm. 14 K. 90 f., 100 mm. 14 K. 80 f. kpf. mellett.

Tengeri: 1000 mm. 14 K. 70 f., 750 mm. 14 K. 70 f. kpf. mellett kocsira.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kertlet Mester-utca. 1904. augusztus hó 9-én. A székesfővárosi vásári igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 1:8 szekér réti széna, 8 szekér muhar, 45 szekér zsupszalma, 8 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — tengeriszár, 7 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbüköny, köles, stb.), 800 zsák szecska.

A forgalom igen élénk.

Árak fillérekben g-ként a következők: réti széna 620-1020, muhar 900-960, zsupszalma, 320-400, alomszalma 300-360, takarmányszalma —, 100 kéve tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabosbüköny 900-1000, lóhere 960-960, luczerna —, köles —, sarju —, szalmaszecska 350-400. Összes kocsiszám 294. Összes súly 352,800 kg.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben e hétké elején igen szilárd irányzat uralkodott és főleg finomított szesz kelt el nagyobb tételekben augusztus-októberi szállításra.

Helybeli és vidéki egyesült szeszgyárak részéről finomított szesz nagyban adózva 153:50-154 K. Adózatlanul szabadraktárra szállítva 44:50 K. kelt el nagyban, míg ellenben vidéki, kartellen kívüli gyárak —50 K. olcsóbb ajánlatot tesznek.

Élesztőszesz adózva 153:50-154 K., adózatlanul 54:50 K. jegyeztetik nagyban és 2-3 K. drágábban kicsinyben.

Denaturált szesz szilárd irányzat mellett 44:50-45 K. kelt hordóval együtt. Galicziából tartányrut 39-40 K. ajánlottak.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz azonnali szállításra 49-51 K.-ig, későbbi új termelési időszakban szállítva 105-106:50 K. jegyezésen alól és 45-46:50 koronáig kelt el fix árban jó vételkedv mellett. Az irányzat igen szilárd, vételkedv igen élénk.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 48:50-49:50 korona.

Bécs. Kontingens nyersszesz 49-49:40 K. Prága. 138:50-139 K. adózott tripló és 47- K. adózatlan szeszért.

Budapesti heti jegyzés: nagyban kicsinyben koronákban

Finomított szesz — 153:50-154 — 155-156-156:50 Élesztőszesz — 153:50-154:50 155:50-156:50 Nyersszesz adózva — 151:50-152- 153-154- Denaturált szesz — 45-45:50 46-46:50

Az árak 10,000 literfokként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendők.

Hedrich és Strauss „Királymalom” üzleti tudósítása a „Köztelek” részére 1904. aug. 5-én.

Rozslist

Szám: 0 0/I I WR II II/B III
Ar: Kor. 13.80 13.20 13- 12.60 12.30 11.10 9.90

Köleskása
Szám: 0 1 2 3 4
Ar: Kor. 13- 12:50 12- 11.50 10.75

Kukoriczadara: Finom (Polenta) 00, 0, I, gor.
Kor.: 8.75 9.75 10.75

Rizstakarmányszit Királyalmi derce Takarmánydara
Kor.: 6.20 6.20 5.80

Rizskorpa Rozskorpa
3.80 5.30

Áraink 50 kg.-ként, helyben, elegysúly tisztasulynak véve, zsákkal együtt értendők.

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárocsarnokban.

Magyar Gazdák Vásárocsarnok Ellátó Szövetkezete jelentése 1904. augusztus 9-én.

A szünni nem akaró hőség és tartós szárazság folytán az árak általános emelkedését vonják magára után. Különösen hus- és zöldségemlék és tejtermékekben szilárd az irányzat. Gyümölcsfélékben szőlő képezi az udonságot és a piacra kerülő áru gyorsan és előnyös árban talál vevőre. Főzöspiacon az irányzat szintén szilárd és friss áru jól fizetetik.

Mai árak:

Husnemlék: marhahus 1:20-1:28 K., helybeli borjúhús 1:12-1:20 K., vidéki borjúhús 0:30-1:12 K., sertéshús 1-1:20 K., szalonna friss 1:20-1:24 K., szalonna, sózott 1:36-1:44 K., szalonna füstölt 1:36-1:52 K., szalonna, olvasztani való 1:20-1:24 K., háj 1:28-1:40 K., sertésszár 1:24-1:26 K. Bányai párja: — K. Ózhus: — korona. Juh: leszurva bőr nélkül 0:72-0:88 K.

Füstöltus (vidéki) kgja 1:28-1:60 K., hazai sonka 1:80-2- K., szalámi 3:60 K., nyári 1:20-1:30 K.

Vad: nyul darabja 0-0- K., fogoly 0:60-0:80 K., fácán — K., szalonna 0-0- K., darabonként. Vaddisznó 70-90 fillér. Ózhus 1:60-1:80 K., szarvas és dämvd —80-84 K. kgként. Fenyves madár dbja 00-00 f.

Baromfifélék: élő tyúk 2:40-2:80 K., rántani való csirke 1:20-1:40 K., sütni való csirke 1:60-2:20 K., kacs, sovány 3-3:40 K., hizott 4:40-4:80 K., lud, hizott 9:60-15 K., pulyka, sovány — K., hizott — koronával páronként. Idei liba páronként: —, kacs — korona.

Vágott hizott liba 1:24-1:34 K., vágott hizott kappan, kacs és pulyka 0-0- K. kg-kint.

Teavaj: (centrifugált) 2:10-2:30 K., főzövaj 1:60-1:80 K. kgként. Tehénturó kgja 16-20 fillér.

Zöldségfélék: Burgonya (waggonáru) sárga 11-13- K., róza I. 8:40-10- K., kifi fehér — K. 100 mm.-kint. Hagyma 50 kgos zsákokban zsákkal együtt 4-8 K. mm.-kint. Makkó érett 12-14 K. Paradicsom: —; Zöldpaprika 100 db 0:80-3-; Petrezselyem 6-9 K. 100 kötegenként. Fejes káposzta 100 drb 8-20 K. Zöldbab mm. 24-30 K.

Gyümölcsfélék: szőlő: —50-60 korona, muskotály — fillér kgkint. Alma, válogatott elsőrendű

áru 20-24- K., másodrendű alma 12-14 K., harmadrendű apró áru 0- K. métermázsánként. Körte, elsőrendű 20-30 K., másodrendű 12-14 K. métermázsánként. Ringló befőzni való 6-12 K. Ószi barack befőzni való — K. Sárgadinnye 100 db 14-20 K. Görög-dinnye 30-40 K.

Méz: porgetett ákác 60-70- K., hárs 50-50- korona kgként. Gyümölcsíz — K. kgkint, szárított gomba — K. kgkint. Mák (kék) — f. különkint. Sajtok: Romadour 25-50 dekagrammos téglákban — korona, grói — K. kgként. Juhsajtok — K., ementhali — K. kgként. Trappista — K.

Tojás: I. r. 59-60 K., erdélyi apróbb áru 57-58 K. ládánként (1440 drb.), apadt — K., meszes — K.

Bécsi szarvasmarha vásár. 1904. augusztus hó 8-án.

Table with columns: Fölhajtás összege, Minőség szerint, drb, Hibzott és legelőmarhában fölajtás, Legelőmarha (Weiderv.), Csontozni való marhában fölajtás, Csontozni való, Összesen, Kladtlan maradt, Nem szerint, Származási hely szerint, Magyarországi, Galic. s bukovinai, Osztrák tartományokból, Összesen.

Árak: (100 kilogrammonként élősúlyban koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

Table with columns: Rendű, II. rendű, III. rendű, Magyar hizott ökör, Galicziai hizott ökör, Tarka hizott ökör, Bikák, Hizott tehén, Legelőmarha, Csontozni való marha, Bivaly, Konzerváru (selejt).

Irányzat: barátságatlan, prima és jó középminőségű áru ára a multheti, silányabb áru árban hanyatlak; a bikavásáron a hangulat bágyadt, nehézik árak 100 kg.-ként 4, könnyebb bikáké 4-6 koronával hanyalott.

Vásáron kívül közvetlenül a vágóhidra érkezett a lefolyt héten 607, a múlt vesztégvásárra való fölajtás 349 darab.

A hétfői ünnep miatt a marhavásár kedden fog megtartatni.

Szerkesztői üzenetek.

M. K. urnak Pa-Miske. Tessék kérdését megisméltetni, hogy annak elintézését megvárjuk.

Sch. R. urnak Idamajor. Kérdése annyira terjedelmesek, hogy azokra lapunk keretében nem is válaszolhatunk. Tessék közvetlen Cselkó István (M.Óvár) gazd. akad. tanár és Hreblyay Emil állami állattenyésztési feltgyelő (Rákospalota) urakhoz fordulni fővilágosításért és tőlük a szükséges szakkönyveket megrendelni.

Sz. H. urnak Pade. A gyakorlati gazdasági szakvizsga a földmívelésügyi miniszter szabályrendelete szerint csak azon gazdasági gyakorlati szakvizsgára vonatkozó szabályrendeletét a mai postával megküldöttük, okmányait pedig tessék azon községi előjárásnál hivatalosítani, amelynél mint gazdasági adót fizetett. Ha a főszolgabírósnál nem, ott már mégis csak tudni fognak róla, hogy mely ideig volt a község határában mint gazdasági alkalmazva, illetőleg hogy meddig fizetett ott adót. Ez adatokat ugyan az ottani főszolgabírói hivatalnak volna hivatalbeli kötelessége az illetékes jegyzősegtől beszerezni, ám egyes főszolgabíró uraknak a kötelességteljesítéshez semmi érkeke nincs és egy szegény gazdaságnak bajos velük kikötnie.

V. I. urnak N-Réze. A földmívelésügyi miniszternek a gazdasági gyakorlati szakvizsgára vonatkozó szabályrendeletét a mai postával megküldöttük, okmányait pedig tessék azon községi előjárásnál hivatalosítani, amelynél mint gazdasági adót fizetett. Ha a főszolgabírósnál nem, ott már mégis csak tudni fognak róla, hogy mely ideig volt a község határában mint gazdasági alkalmazva, illetőleg hogy meddig fizetett ott adót. Ez adatokat ugyan az ottani főszolgabírói hivatalnak volna hivatalbeli kötelessége az illetékes jegyzősegtől beszerezni, ám egyes főszolgabíró uraknak a kötelességteljesítéshez semmi érkeke nincs és egy szegény gazdaságnak bajos velük kikötnie.

Cs. E. urnak Vajda-Hunyad. Kérjük kérdését megisméltetni, mert így nem tudhatjuk, miről van szó.

H. G. urnak Kiszvárd. Kérdését elküldöttük szakrovatvezetőnknek, de azt előre is jelezhetjük, hogy aligha fog uraságodnak kész tervrajzokat küldeni. A tervrajzkészítés nagy munka, tehát meg is kell azt fizetni. Mi pedig az olyan munka közvetítésére nem vállalkozhatunk. Rovatvezetőnk azonban mindenesetre válaszolni fog és tanácsot adni, a kívánt adatok megszerzésére. Ez azonban némi időbe kerül, mert szakrovatvezetőnk M.Óváron lakik és úgy lehet most szabadságon van. Tessék tehát némi türelemmel várakozni.

SZŐLŐTELEP, bor- és must-eladás.

Nyiregyháza határában, a várostól 20 percz távolságra, egy szakszerűen beállított s kezelt 28 hold kiterjedésű teljes természetben lévő **homoki szőlő** nagy gyümölcsössel és néhány hold szántófölddel — esetleg parcellázható is — a rajta lévő urilakház, szüretelő s gazdasági épületek, felszerelések s az alatta lévő több ezer hltr. bor befogadására alkalmas pinczével — **a tulajdonos hirtelen elhalálása miatt — eladó.**

Ugyanott ezen szőlőnek esetleg idejű must és csemege-szőlő termése, valamint 300 hltr. 1903. évi tisztán kezelt színbor eladó.

Érdeklődőknek felvilágosítást nyújt:

özv. Mezey Pálné, Nyiregyházán. Irsay és Társa czég,
Nyiregyházán és Mahr Pál, Miskolczon. 2525

URL REZSŐ

SERTÉSBIZOMÁNYOS

=BUDAPEST=

VIII., Bérkocsis-utca 12.

Sertéseket sovány és hizott állapotban a legmagasabb napi árakon értékesít.

75296/IV. 3. szám.

Hirdetmény.

A mezőhegyesi ménésbirtok 1904/905. évi mintegy 8100 q. finom buzakorpa, 3000 q. szárított moslák, 1800 q. olajpogácsa és 400 q. fehérbabból álló erőtakarmány-szükségletének biztosítása céljából folyó évi szeptember hó 3-án Mezőhegyesen.

A bábolnai ménésbirtok mintegy 6000 q. zab, 1000 q. takarmányárpa, 900 q. finom buzakorpa és 100 q. malatácsira szükségletének biztosítása céljából folyó évi szeptember hó 12-én Bábolnán.

A kisbéri ménésbirtok mintegy 4000 q. malatácsira, 500 q. szárított moslák, 400 q. repczepogácsa, 5000 q. goromba buzakorpa, 1000 q. takarmányárpa, 1600 q. mult évi tengeri, 9000 q. zab és 1800 q. melasse erőtakarmány-szükségletének biztosítása céljából folyó évi szeptember hó 5-én Kisbéren.

A fogarasi ménésbirtok mintegy 1800 q. finom buzakorpa-szükségletének biztosítása céljából folyó évi szeptember hó 3-án Fogarason.

A gödöllői kir. koronauradalom mintegy 6000 q. goromba buzakorpa, 400 q. idejű tengeri, 1400 q. takarmányárpa és 1000 q. zabszükségletének biztosítása céljából folyó évi szeptember hó 6-án Gödöllőn, végül

a palánkai csikótelep mintegy 1900 q. finom buzakorpából álló szükséglete biztosítása céljából folyó évi szeptember hó 5-én Palánkán a csikótelep hivatalos helyiségében (Béla-major) zárt írásbeli versenytárgyalás fog megtartani, melyre az 1 koronás bélyeggel és 5% bánatpénzzel felszerelt zárt ajánlatok az említett záros határidőig közvetlenül nevezett birtokok igazgatóságaihoz fenti határnapokon d. e. 10 óráig nyújtandók be. A versenytárgyaláson gazdák is résztvehetnek legalább 100 q.-ra teendő ajánlattal.

A részletes szállítási feltételek úgy a vezetésem alatt álló miniszteriumban, a gazdasági főigazgatónál (III. em. 121. sz.), mint az említett birtokok igazgatóságai, illetve intézőségénél megtekinthetők.

Kelt Budapesten, 1904. évi augusztus hó 2-án.

2522

M. kir. földművelésügyi miniszter.

58155/1904. számhoz.

Birtokeladási hirdetmény.

A magyar vallásalap tulajdonát képező és Bars vármegye Gyékényes községének határában fekvő $0\frac{III}{1600}$ hold kert, $159\frac{1027}{1600}$ hold szántóföld és $2\frac{1533}{1600}$ hold adó alá nem eső területhől álló, vagyis összesen $160\frac{1107}{1600}$ hold kiterjedésű birtoknak örökáron leendő eladása iránt az alulírott miniszterium IX. ügyosztályában (Budapest, V., Vadász-utca 33)

f. é. augusztus hó 24-én déli 12 órakor zárt ajánlatu nyilvános versenytárgyalás fog tartatni.

A 11,200 korona bánatpénz letételét igazoló pénztári nyugtával felszerelendő és ivenkint 1 koronás bélyeggel ellátott és kellően lepecsételt írásbeli ajánlatok a fentjelzett napnak délelőtti 10 órájáig a miniszterium segédhivatali igazgatóságánál nyújtandók be.

A részletes haszonbéri és versenytárgyalási feltételek a miniszterium segédhivatali igazgatóságánál és a vagsellyei közalap főtitkárságánál a hivatalos órák alatt betekintheők.

BUDAPEST, 1904. évi július hó.

A vallás- és közoktatásügyi magyar kir. miniszteriumtól.

2513

123533/904. sz.

PÁLYÁZATI HIRDETMEY.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága különféle, használaton kívül helyezett, de javítások által még jó karba helyezhető, budapesti központi szertárunkban megtekinthető tárgyakat, úgymint 1 db Fernan-féle talpfakapcsoló gépet, 2 darab vízmérő-készülék (vízmérő órák), 1 darab gőzmotort, 1 db tolómérőt és 1 darab pénzládát eladni óhajtván, erre ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az eladásra kerülő tárgyakat feltüntető kimutatás, mely egyuttal ajánlati úrlapul is szolgál, anyag- és leltárbeszerzési szakosztályunkban egy példányban ingyen megkapható, vi léki megkeresésekre ezen kimutatás postával küldetik meg.

Ajánlatok tetszés szerinti tárgyakra, de kizárólag az általunk kiadott úrlapon tehetők. A vevő köteles leendő a neki eladott tárgyakat az értesítés vételétől számított 14 nap alatt a vételár előzetes lefizetése mellett átvenni és a szertárból eltávolítani.

A pályázni kívánók felkéretnek, hogy erre vonatkozó és 1 koronás magyar bélyeggel ellátott ajánlataikat folyó évi augusztus 25-ének déli 12 óráig anyag- és leltárbeszerzési szakosztályunknál (Budapest, VI., Andrassy-ut 73. II. em. 43/a. ajtó szám alatt) benyújtani sziveskedjenek.

Az ajánlat borítéka következő felirattal látandó el: „Ajánlat 123533/904. számhoz splejtelt leltári tárgyak megvételére”.

Az ajánlat benyújtását megelőző napjának déli 12 óráig a megvenni szándékoló tárgyak az ajánlati árak szerinti értékének öt százaléka bánatpénzként teendő le főpénztárunknál készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban.

Az ajánlattevő az ócska-anyagok eladására vonatkozó és 122291/1896. sz. a. fennálló általános feltételeket magára nézve kötelezőknek elismerni, az erre vonatkozó feltétüzetet 80 filléres magyar bélyeggel, saját és két tanu aláírásával ellátva ajánlatához csatolni tartozik. Ezen feltétüzet példányonként 30 filléért megszerezhetők, vidékieknek pedig a nyomtatványtárhoz intézendő 30 fillér és 20 fillér postaköltség össz sen tehát 50 fillérnek előzetes beküldése ellenében megküldetik.

Bánatpénz nélküli, nem az előirt úrlapon, vagy elkésve beérkezett ajánlatok valamint pótajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1904. július hóban.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjaztatik.)

A sertés javítása és hizlalása

gazdák és hizlálók használatára.

Irtva K. Ruffy Pál.

Ára portómentes szétküldéssel 2 korona 20 fillér.

Megvételre kerestetik

2-3000 magyar holdas egy tagban lévő birtok terheivel együtt circa 300 ezer forint készpénzértéssel. A birtok lehet Erdélyben, Horvát-Szlavóniában, másutt is. Cím a kiadóban. Ügyadók kizárva. 2524

Élelmi szerek értékesítését eszközök az előirt % mellett. Felvilágosítást és csomagolást utalást V ingyen nyújt tagok és nem tagoknak.

Azonnal készpénz-
V elszámolás. V

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK

ÉS ELLÁTÓ SZÖVETKEZETE

HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ

Budapest Székesfőváros Központi Vásárcsarnokában.
SÜRGÖNYCZIM: AURORA-BUDAPEST.

Értékesítékre elfogad: Húsműket, füstölt húst, vadakat, szárnyasokat — élő és leölt állapotban, V tojást, vajot, halat, burgonyát, káposztát, zöldségféléket, gyümölcsöt stb. V

Cs. és kir. közös hadügyminiszterium.

1495/1904. szám. 13. oszt.

*2616

Ajánlat.

A cs. és kir. közös hadügyminiszterium az alábbi kimutatásban felsorolt, bőrből készült ruházati és felszerelési cikkeket, melyek az 1905. évi rendes szükségletből a magyar ipar részére fentartott hányad $\frac{1}{4}$ részét képezik, kisiparosoknál szándékozik beszerezni.

A szállításban résztvevőkre nézve a következő határozmányok szolgáljanak zsinórmértékül:

1. A szállításban csak a magyar korona országainak területén lakó és az illető ipar gyakorlására iparhatósági igazolvánnyal jogosított mesterek vehetnek részt.

2. Minden ilyen kisiparos szabad választása szerint akár önállóan, akár mint valamely kisiparos-szövetkezet tagja vehet részt a szállításban. Az első esetben az alább látható A) minta szerint szerkesztett ajánlatot maga tartozik benyújtani.

Azon kisiparosok, kik a szállítás eszközlése céljából szövetkezetet alkotnak — kötelesek mindenekelőtt egy meghatalmazottat választani, ki azután a jelzett minta értelmében szerkesztett ajánlatot az általa képviselt kisiparosok névjegyzéke kíséretében tartozik beküldeni. E névjegyzék mintája B) alatt alább látható. A szövetkezet tagjainak, valamint az általuk választott meghatalmazottnak egy és ugyanazon kereskedelmi és iparkamara területén kell lakniok.

Ha valakit úgy a cipész-, mint a szijgyártó és egyéb mesterek szövetkezetei is meghatalmazottként jelölnek ki, akkor az illető úgy a cipész, mint a többi mesterek nevében a megbízók névjegyzékének csatolása mellett külön-külön ajánlatot tartozik benyújtani.

3. Az ajánlatokhoz, illetőleg a névjegyzékhez melléklendő az illető iparág önálló gyakorlására való jogosultságot tanúsító igazolvány, melyet oly helyeken, hol iparhatóság van, e hatóságnál, más helyeken pedig a községi előljárásnál kell beszerezni.

Ajánlatok (névjegyzékek), melyek ezen igazolvány nélkül küldetnek be, figyelembe nem vétetnek.

4. Azon kisiparosok, kik egy szövetkezet tagjai, egyidejűleg mint magánosok nem pályázhatnak. Ugyiszintén egy kisiparos sem lehet egyidejűleg két vagy több szövetkezetnek tagja.

5. Az 1 korona bélyeggel ellátott ajánlatok legkésőbb 1904. évi október hó 31-én déli 12 óráig azon kereskedelmi és iparkamaránál nyújtandók be, melynek területén a kisiparosok (illetőleg a szövetkezeti meghatalmazott) laknak.

Elkészve érkezett, vagy táviratilag tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

6. Próbaminták felmutatása és óvadék letétele nem kívántatik.

7. A lábbeliekre nézve a m. kir. kereskedelemügyi miniszter, kinek a közös hadügyminiszter ur a jelen szállítás szétosztását átengedte, fenntartja magának, hogy az egyes kisiparosok (szövetkezetek) által szállítandó lábbeliek nemét és nagysági méreteit a megrendelésnél maga állapítsa meg, minélfogva a lábbeliek

neme (cipő, félciszma, dragonyos- és huszárciszma) és méretnagysága az ajánlatban nem jelölendő meg.

A szállítások odaitélésénél a kisiparosok állandó vagy alkalmi jellegű társaságai (szövetkezetei) az ugyanazon helyről egyénenként pályázó kisiparosokkal szemben előnyben fognak részesülni.

8. A szállítandó cikkeket a szállításban részes kisiparosok saját, (illetőleg a szövetkezet által a tagok közös számlájára berendezett) műhelyükben tartoznak előállítani.

Az odaitélt szállítást más személynek átengedni — akár díjért, akár díjtalanul — tilos, és ha megtörténik, úgy az illető cikkek nem fognak átvétetni.

Az elkészítésre kiutalt egyes fajtáknak elkészítéséről lemondani nincs megengedve.

9. Az árviszonyok tekintetében a mellékelt jegyzék szolgál tájékozással, ezeknél magasabb árak nem engedélyezhetők.

10. A megrendelt cikkek beszállítási helye és a beszállítás határideje a szállítás odaitélése alkalmával, mely lehetőleg 1905. évi január hóban megtörténik, fog közöltetni.

A 2. számú ráharaktárnál közvetlenül beszállítandó cikkek, az új épületbe, Kelenföldre szállítandók.

A beszállítási határidők 1905. évi május hó 1-je és július hó 31-ike közti időszakra fognak esni.

A beszállítás lehető megkönnyítése céljából oly szállítók érdekében, kik a budapesti 2. számú ruharaktártól távol eső helységeben laknak, a lehetőség szerint közel fekvő átvételi állomások fognak berendeztetni. A ruharaktárhoz (illetve külső átvételi állomás felállítására esetén a „ruhaátvételi bizottsághoz . . . . . ban“) címzett küldemények részére a kisiparosokat, ha a szállított cikkek mint mintaszertűek tényleg átvették, a katonai vasuti díjszabás kedvezménye illeti meg és pedig visszatérítés útján.

11. A beszállított cikkeknek úgy az anyag minősége, valamint az alak, a méretek (a lábbelieknél az illető méretnagyságnak úgy belső, mint külső méretei), nemkülönbén a súly és a kiállítás tekintetében a budapesti 2. számú katonai ruharaktárban található s legutóbb jóváhagyott kincstári mintákkal teljesen egyezőeknek kell lenniök. Ezen minták, ugymint a hozzájuk tartozó leírások és rajzok, a lábbeliekhez a szabási minták (patron) is, az említett katonai ruharaktárban megtekinthetők, illetve pénzért megszerezhetők.

A töltény háti bőröndhöz való nádlemezeyanyag betéteket illetőleg, külön is felhivatik a pályázók figyelmé a jegyzékben foglalt idevonatkozó megjegyzésre.

Ha valamely község cipész-iparosai a katonai lábbeliek mintaszertű előállítására felől közelebbi tájékoztatást óhajtanak szerezni, jogukban áll e célból egy maguk közül kiválasztott mestert a budapesti 2. számú katonai ruharaktárba küldeni, hol is az illetőnek az e részben szükséges utmutatásokat meg fogják adni.

12. Gépek használata megengedtetik. A lábbeliek

nek azonban mindenesetre teljesen varrottaknak kell lenniök. A talpvarráshoz tüzdélő gépek nem használhatók.

Ha a lábbeliek sarkai vasszegekkel vagy vasszőgcecsekkel erősítetnek meg, úgy azok hegyeinek a betétalpbélésen nem szabad áthatolni; továbbá az összes önozott szőgcecseknek (Canule-Stifte) a betétalpbélésen át kell hatolniok s az utóbbi fölött jól lehajlítva lenniök. A betétalpbélésnek nem szabad elválnia, nem szabad éles és felhajlított szélekkel birnia, s minőségre a mintával legalább is egyeznie kell. Rézcsavarokat nem szabad a sarkok odaerősítésére használni. A felső bőrnek a lábujjknál való meghajtása következtében képződött ráncokat nem szabad annyira levakarni (lelapítani — abschürfen), hogy az által az alávarrás, illetve a későbbi leszegezés folytán előállított összeköttetés befolyásolva legyen.

Csíríz a lábbeliek készítésénél csakis friss állapotban használható, a felszerelési és lószerszámfélénél csíríz ki van zárva; mint ragasztó anyag csakis enyv használható.

13. A beszállítandó lábbeliek megvizsgálása tekintetében megjegyeztetik, hogy mindenekelőtt a cipők belső minősége fog megvizsgálatni és pedig kémpróba útján minden egyes szállítási részletből, az átvevő tiszt szabad választása szerint kijelölendő bizonyos százaléknak (de legalább két darabnak) felfejtése által.

Ha e kémpróba alkalmával semmi kifogás nem merült fel, akkor az egész szállítmány megvizsgálása következik, amidőn is a lábbeliek többé nem fejtetnek fel.

Ha a kémpróba alkalmával a belső minőséget illetőleg oly hiányok merülnek fel, melyek a megvizsgált darabok mintaszertülségét kétségtelenné teszik, úgy az egész szállítmány-részlet azonnal visszautasítatik. Ha pedig a kémpróba alkalmával a megvizsgált cikkek mintaszertülsége tekintetében kétség merülne fel, az esetben a kémpróba útján eszközölt vizsgálat kétszeres, a körülményekhez képest háromszoros százalékra (legalább négy-hat darabra) terjesztetik ki.

A kémpróba alkalmával megsérült cikkek, ha a vizsgálat a visszautasításokra alapot szolgáltató kifogást nem eredményezett, a kincstár költségén újból helyreállítatnak. Különben pedig e cikkek felfejtett állapotban szállítónak visszaadotnak a nélkül, hogy annak ebből folyólag kártalanításra igénye volna.

Felszerelési- és lószerszám-cikkek darabonként vizsgálatnak meg.

14. Azon cikkek, melyek a vizsgálat alkalmával mintaszertülségnek nem találtattak, vagy melyek a megállapított szállítási határidőig nem szállítottak be, nem fognak átvétetni.

15. Az esetben, ha a kisiparos (szövetkezet) a cikkek visszautasítását megokoltnak nem találja, jogosítva van pártatlan bizottság kirendelését kérni. Az idevonatkozó folyamodvány legkésőbb a visszautasítástól számított 14 nap alatt azon területi (hadtest)-parancsnoksághoz nyújtandó be, melynek területéhez az a katonai ruharaktár (átvételi hely) tartozik, mely a cikket visszautasította.

Kifogásolt cikkek, melyekre nézve a szállító azonnal ki nem jelenti, hogy pártatlan bizottság összehívásától eltekint, az átvevő közegek által zár alá helyezendők és a szállítónak csak ezen nyilatkozattétele után, vagy ha az illető az említett idő alatt a pártatlan bizottság kirendelését nem kérte, szolgáltatandók ki.

A pártatlan bizottság, melynek megalakítása iránt az említett területi (hadtest) parancsnokság tartozik intézkedni, áll a csapatállomány egy törzstisztjéből, mint elnökből, a csapatállomány két századosából (kapitányából), egy katonai hadbiztossági tisztviselőből és három polgári szakértőből, kik közül egyet a szállító, egyet az átvevő katonai ruharaktár (illetőleg az a hadtesthadbiztosság, melynek területén az illető átvételi hely van) és egyet a területi (hadtest-) parancsnokság megkeresésére a kereskedelmi és iparkamara küld ki.

A pártatlan bizottság az eléje terjesztett cikkek mintaszertülsége fölött (11. és 12. pont) határoz; minélfogva oly cikkek, melyek a kincstári mintáknak és leírásoknak minden részben meg nem felelnek, a pár-

tatlan bizottság által sem vehetők át semmiféle felvétel alatt.

Az összes bizottsági tagok többségének a cikkek elfogadása vagy visszautasítása iránt hozott határozata olyan végleges döntésnek tekintendő, mely ellen sem közigazgatási, sem birói utok egyik félnek sincs további felszólamlásra joga.

A pártatlan bizottság kiküldésének költségeit az esetben, ha a bizottság elé hozott összes cikkek meg nem felelőknek nyilvánítottak, a szállító, ha ellenben az összes cikkek átvétettek, a katonai kincstár viseli.

Ha a bírálathoz tárgyát képező cikkeknek csak egy része nyilvánítottik meg nem felelőnek, az esetben a szállító a pártatlan bizottság kiküldetésének költségeit csupán oly arányban viseli, a mely arányban áll a visszautasított szállítási értéke a beszállított összes cikkek szállítási értékéhez.

Bécs, július hó 16-án.

A szállítandó cikkek, valamint a szállítási árak jegyzéke:

A cikkek száma és megnevezése	Egység ár			
	számokban		szóval	
	kor.	fl.	korona	fl.
1118	5	11 49	tizenegy	negyvenkilenc
1514	6	11 23	tizenegy	huszonhárom
2686	7	11 20	tizenegy	husz
2735	8	11 09	tizenegy	kilenc
4704	9	10 81	tíz	nyolevanegy
5676	10	10 88	tíz	nyolevannyolc
4902	11	10 49	tíz	negyvenkilenc
3671	12	10 45	tíz	negyvenöt
2522	13	10 33	tíz	harminchárom
62	5	15 42	tizenöt	negyvenkettő
76	6	15 27	tizenöt	huszonhét
86	7	15 18	tizenöt	tizennyolc
124	8	15 09	tizenöt	kilenc
144	9	14 47	tizennégy	negyvenhét
193	10	14 45	tizennégy	negyvenöt
89	11	14 25	tizennégy	huszonöt
79	12	14 18	tizennégy	tizennyolc
63	13	14 14	tizennégy	tizennégy
189	5	19 65	tizenkilenc	hatvanöt
237	6	19 50	tizenkilenc	ötven
330	7	19 41	tizenkilenc	negyvenegy
289	8	19 32	tizenkilenc	harminckettő
402	9	18 64	tizennyolc	hatvannégy
392	10	18 62	tizennyolc	hatvankettő
361	11	18 42	tizennyolc	negyvenkettő
218	12	18 35	tizennyolc	harmincöt
162	13	18 31	tizennyolc	harmincegy
79	5	19 96	tizenkilenc	kilencvenhat
83	6	19 82	tizenkilenc	nyolevankettő
100	7	19 73	tizenkilenc	hetvenhárom
100	8	19 64	tizenkilenc	hatvannégy
159	9	18 85	tizennyolc	nyolevanöt
144	10	18 82	tizennyolc	nyolevankettő
76	11	18 63	tizennyolc	hatvanhárom
72	12	18 56	tizennyolc	ötvenhat
43	13	18 51	tizennyolc	ötvenegy

Fejős tehén eladás.
10 db saját nevelésű 3 éves Szimenthal-Bonyházi keresztezésből származó előhasi tező, az alattuk levő borjakkal együtt eladó. Ugyancsak eladó egy db zsemleszínű 3 éves törzskönyvezett tevé Szimenthal bika, mely nagyon jól fedez, és melytől a fentjelzett borjak is származnak. Kovács Antal Kereye, u. p. Szt.-Adorján Zalamegye. 6102

Ajánlok elsőrendű vöröstarka 1—2 éves tinó- és üszöborjakat továbbá lekötni vagy járomba való tarka ökröket bármilyen mennyiségben szállítására vállalkozom. 2945

Weiler Gáspár
Ó-híd (Zalamegye).

Sötétszínű parlagi galambot
60 filléért párját veszek bármely mennyiségben, ajánlatoknál előbb „GÁLAMB” címen a „Köztelek” kiadóhivatalába küldendők.

Vegyesek

Lenmagot

minden vidéki állomáson, legmagasabb árák mellett **vásárol**

Krausz Hugó
terménykivitteli üzlete
Budapest V. Szabadság-tér 6

Őszi
Legeltetés és teletelésre elváltatok 1905. Szt.-György napig 30—40 számos szarvasmarhát. Legeltetés és teletelés 50%-os teletelés az állomány 40%-áért. Cím: a kiadóhivatalban. 6095

Vetőmag buza eladás.
A toponári bér gazdaságban direktve vetőmagnak előállított kiváló jó minőségű acclimatizált francia, továbbá bányai, valamint legelő minőségű magyar buza, tetszés szerinti mennyiségben kapható. Megrendelések a bér gazdaság címére Toponár Somogy megye küldendők. 6101

Prima teavaj

tejszövetkezetektől vagy uradalmi tehenészetektől Bécs részére évi kikötésre kerestetik. Ajánlatok „Teabutter 43662” alatt M. Duker Annoncen-Expedition Wien I./1. Wollzeilg. intézendők. 2519

Szivattyukat

Győző Béla és Társa
szivattyú-spezialisták 2523
Budapest, V., Lipót-körút 18.

Keresek
a dunántúli megyékben megvételre egy 300,000 forint értékű terjedt birtokot. Ugy eladó, mint hasznosra adni, valamint vevők és hasznosbérbe vevők is fordulhatnak ajánlataikkal hozzám. Dr. M. J. Szombathely, Csillag-utca 19. sz. cím alatt. Csak létesült ügyelő honrálóandó. 6085

Eladó
bérlet lejártá folytán 400 darab tenyésztésre is alkalmas mustra, merinó, anyabirka a lajosházi bér gazdaságban. Postája Kálmánca, Somogy megye. Vasút-állomás Dobsza, (Péva-barsai vonalon.) 6062

Bőtermő,
hosszu kalászu Hanna rozso 20 koronáért legkorábbi kaszálható ősi borsó 18 kor., mázsját Szemere vagy Giszalmi vasúthoz vevő zsákjába szállítják. Pátkai bér gazdaság u. p. Győr-Kajár. 6094

Első évi
utántermést nyeghozamu kwasziti órára és rozso vetőmag q.-ként a temes-remeteli állomásra szállítva 18 koronáért kapható. Ötlik Péter gazdaságban Jevvin, u. p. Temesváros. Ugyanott kapható tollvár „Berghschire” kan malacz. 6051

Gépolajokat és kenőanyagokat, Kocsikenőcsöt, Disznózsirt, szalonnát, Zsákot, ponyvát, Kátránytermékeket, Kötözőhancsot és minden e szakba vágó gazdasági szükségleti cikket, legjobb minőségben és legjutányosabban ajánl

Kramer Lipót
BUDAPEST,
V., Kálmán-utca 3.

Sürgönycím: „Ceres” Budapest.
TELEFON: 38—11.

Arjegyzőket és részletes ajánlatot kívánatra díjmentesen küldök. 6084

4 pár cipő csak 2 frt 50 krért

az üzlet teljes felosztása folytán még legfeljebb egy-néhány napig ezen potom áron adatnak el, 1 pár ur, 1 pár női cipő fűzésre, erősen szegelt talppal. <

Továbbá
1 pár ur és 1 pár női divatcipő

Mind a 4 pár elegáns, legujabb fazon, erősen kiálltva. Megrendelésnél elegendő a hosszmetér vagy a cipő számát megadni. Szétküldés utánvétel mellett cipőkivitteli ház

WACHTEL H.
Krakau 129. 2517

Kicsérelés megengedve vagy a pénz visszaadatik.

Birtokeladás,
vagy bérbeadás. Borsodmegyében vasúti állomáshoz közel 600 holdas birtok eladó vagy október elején bérbeadó. Bővebb felvilágosítással szolgálnak Borsodmegyei Gazdasági Egyesület titkári hivatala Miskolcz. 6053

Haldek

magnagykereskedése
Budapest, VII., 2492

Károly-körút 9. sz.

vesz őszi borsót.

Hevesmegyében
2200 hold majorosan kezelt, kitűnően berendezett, prima birtok, kastély és parkkal családi körülmények folytán eladó. Komoly reflektánsoknak utbaigazítást ad szívesből Helvey Béla, Soroksári-utca 5. 6 00

Burgonyát
róza, sárga és fehéret minden állomáson azonnal vagy szállításra veszek és jó árákat fizetek. Kérek mintázott ajánlatokat Pollák L. Bonyhád. 6088

Tölgylevőket
műfának alkalmasat keresek megvételre, nagy területnek esetleg talaját is megveszem. Ajánlatokat „Tölgylevő” címen e lap kiadóhivatalába kérek. 6510

Uradalmi tejet
bármily nagy mennyiségben, továbbá teavaját megvételre keresek, Szántó Adolf és társa tejnagykereskedők, Budapest, VII., István-ut 67. 6099

Nemes
rozso, ezidén tízszeres terméű, kapható per q 25 koronáért vevő zsákjában ab Markusfalva Bernolák Károly ur Szepesharaszti gazdaságában. 6077

ELADUNK
és
kölcson adunk
új és egyszer használt vishatla

TAKARÓ PONYVÁKAT,

mindenfélé nagyságban, új és használt mindennemű

TERMÉNY ZSÁKOK

repczeponyvákat

a legjutányosabb árák, illetve kölcsönadják mellett

KOHN és STEIN
zsák és ponyva gyári raktár
Budapest, V., Széchenyi-u. 16.

Olajpogácsa:

tökmag-, lenmag-, napraforgó- és repcepogácsát, valamint mindennemű

erőt a karmányt

legelősebben szállít:

KRAUSZ HUGÓ
— termény-üzlete —
V., Szabadság-tér 6.

Megbízások a legpontosabban és leggyorsabban intézettek el. 2509

Olcsó árajánlattal kívánatra bármikor szolgálok.

Tavaszi búkköny-
magot 100 mmászt keresek vételre. Ajánlatokhoz mintát kérek. Cím: Dr. Eisler Ignác Török-Kanizsa. 6076

Teljesen
jó karban lévő szélmotor jutányos árában eladó. Kramer Mór Aranyos, Komárom. 6087

Biborhere, szösös búkköny, őszi borsó, csibehur, köles,

mustár-, tarlórépamag

kiváló minőségben nagyon jutányosan kapható

Haldek

magnagykereskedésében
Budapest,
Károly-körút 9. sz. 2482

Veszek
Jefölözögpét 60—80 liter órai képességgel. Eladók polandohina 8 hetes malaczkot a 14 korona, nagyteűt fehér yorskshire kanokat a 10 korona. Posta Seprős, Aradm. Vinkler Árpád, ispán. 6068

Erdő
vasutállomástól 18 kilométer távolságra 1000 hold ősbükkös erdő fatermekre négy kilométer hosszú erdei vasúttal eladó. Értekezhetni Fel-Or u. p. Csicsó-Keresztur Betegh Imre tulajdonossal. 6008

Eladó
egy igen jó karban lévő Magy. áll. gépgyárból, tíz éve beszerzett 12 lőrejeű locomobil üzemelhagyás miatt, a Récekereszturi gazdaságban, posta: Pánczelsech. 6024

Életjáradékra
vagy bankokkal törlesztésre keresek 100 és 200 hold közötti birtokot októberi átvételre. Cím: a kiadóhivatalban. 6015

A keszthelyi keverék

különös tekintettel hazai tehenészetünk takarmányozására, a kevésbé elterjedt takarmány és gumónövények természetesi feltételeinek ismertetésével. Irta:

Berger Károly Lajos.

60 fillér előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a „Patria” könyvkereskedése,

BUDAPEST,
IX. kerület, Üllői-ut 25.

Mindenféle burgonyát

róza, sárga, fehér, minden mennyiségben és minden állomáson a legnagyobb árában venni

őhajunk és kérünk árajánlatot. 2511

KLEIN FERENCZ

ÉS FIA

BUDAPEST,
VI., Andrassy-ut 64.

Nélkülfözetetlen a foszforsavas csontmész,

tehenek, ökrök, borjak, malacok, lovak, csikók, szarvasok, szék és a baromfiak takarmányozásánál, kapható:

NEUBAUER ADOLF
műtrágya és vegyi-ipar gyárak meghatalmazottjánál
GYŐR. 21

Tavaszbúkkönyt

vesz

Haldek

magnagykereskedése

Budapest, VII.,

Károly-körút 9. sz

Vetőgépek.

Titania I. és Titania II.

Triumph III.

vetőgépeket készít mint különlegességet,

Titania-Werke 2467

Kommanditgesellschaft, E. HAAKE & COMP.,

Ezeltől: **Friedländer József, WIEN.**

Katalogusok ingyen és bérmentve.

Tevékeny képviselők mindenütt kerestetnek.

Pályázati hirdetmény.

Keresek egy tisztet, ki a marhatenyésztésben kellő jártassággal bír és az erdőkezeléshez is ért, a kit Krassó-Szörény-megyébe kebeleztet Tomest községben lévő erdőségembe óhajtanék alkalmazni. Kik ez állást elnyerni kívánják, kéretnek pályázatukat — koruk, vallásuk, családi állapotuk feltüntetésével és az eddigi alkalmaztatásukról nyert bizonyítványaik másolatának csatolásával, valamint fizetési igényük megjelölésével — ide Békés-Csabára czimezve mielőbb beküldeni.

Békés-Csaba, 1904. évi augusztus hó 4.
SCHREYER JÓZSEF.

HAZAI GYÁRTMANY!

A pozsonyi „Első magyar vitorlavásson, len- és jutaragyár” által kizárólag vállalatunk vevői számára gyártott különleges

nyers és vízhatlan ponyvákat

valamint minden méretű, gazdasági czélokra való len- és juta-

ZSÁKOKAT

ajánlunk kiváló minőségben gyári árákon. Mintát, árjegyzéket kívánatra készséggel küldünk. Mintával, árajánlattal szolgál a vezérképvisellel megbízott

Gazdasági Figyelő vállalat BUDAPEST, II. kerület,
„Gazdasági Figyelő” folyóiratunkat kívánatra szívesen megküldjük.

Hizalásra, a tejhozam emelésére, növendők ér elcsigázott állatok táplálására legmélegebben ajánljuk a

Unio erőtakarmányt,

mely az Unio keményítőgyárakban feldolgozott elsőrendű tengeri összes tápanyagát tartalmazó száritott moslékból áll.

Tápegysége legujabb vizsgálat szerint 163.

Hirdetési ár 25 szög 1 korona, ezen felül minden szó 4 fillér, kővér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásonként. A legkisebb hirdetési díj 1 korona.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom ter- mékei, továbbá állást keresők és adók hirdetményei vétetnek fel a kedvezményes rovatban és árban.

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csak a hirdető cím- nek kitételével közlünk. **KIS HIRDETÉSEK ELŐRE FIZETENDŐK.**

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza- rra szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Betöltendő állás

Gazdasági 6019
gyakornok. Néhai nagyméltó- ságu gróf Károlyi Gyula kis- kor örökösei uradalmában egy, esetleg két gazdasági gyakornok nyer folyó év október 1-én kezdőre alkalmazást. Ezen állásra pályázatnak középiskolai főt- seégi vizsgát tett oly fiatal emberek, kik a magyar-óvári akadémiára készülnek és az oda való felvételhez egy évi gazdasági gyakorlatra van szük- ségük. A gazdasági gyakornok élelmeyét és lakást köz az ura- dalom részéről. Bizonyítvány- másolatát felszerelt pályázati kérvények a jószágkézponti iro- dának nyújtandók be Buda- pesten, VIII. ker. Szentkirályi- utca 35. sz. alatti Szujánzky Ödön jószágfelügyelő címé- re.

Pályázat
Mélytősges gróf Károlyi Lajos ur uradalmában 1. évi szeptember 1-én kezdésbe jövő III-án rendt gazdasági iro- noki állásokra. Pályázhatnak akadémiát vagy gazdasági tan- tatózatot végzett okleveles gazdászok. Sajátkezűleg írt s bizonyítványmásokkal kell- len felszerelt kérvények Gróf ur ő Mélytősgéhez címzve a jószágfelügyelőhöz nyújtandók be Tótkomlóra, (Nyitra- megye). 6081

Tapasztalt,
erélyos földmívelészköt vég- zett nős gazda október 1-ére belépésre kerestetik Thomka Gyula kszapert gazdaságba, posta Tótkomló. 6084

Ügyes kertész,
ki faiskola és gyümölcskültúra körül tapasztalatokat szerzett, kerestetik. Ajánlatok bizonyít- ványmásokkal a Sárosi ura- dalomhoz Nagy-Sároba, Bars- megye címzendők. 6089

Keresek
egy jó, nős svéczeost, ki a borjunevelésben és teavj készi- tésben járta. Kis-Jenő, Arad- megye. Kraloványky. 6066

Intéző gazdasztizt
kerestetik egy nagyobb guda- ság részére. Csak a hosszabb időn át intenzív gazdaságban működő teljesen köpzett egyénre reflektálnak. Ajánlatok, melyek vissza nem küldetnek, Strasser Józsefnél fal, Kecsege, posta Tolna, Tamási címzendők. 6068

A hosszuháti számtartói állás 1905. január 1-én üresedőbe jön. Pályázhat- nak felső kereskedelmi, vagy gazdasági intézetet végzett, a kettős könyvvitelben mérleg- képes, nagyobb belterjes guda- ságban több évig hasonló min- ségben működött, akár nős, akár nőlen egyének. Javadalm- zás megállapodás szerint. A számtartói lakás csak január hó elején foglalható el, de számt- tartónak az iroda átvételése céljából már november végéig kell belépnie. Pályázatok, bizo- nyítvány-másokkal, melyek vissza nem adnak, alábbi címre intézendők. **Grósz Zsigmond, Hosszúháti, u. p. Szarap, Biharmegye.** 6060

Botos ispán,
ki a magyar és tót nyelvet szóban és írásban bírja; min- den mezőgazdasági ágbán járta. felvételre kerestetik. Évi fizetés 400 korona készpénz, 800 liter buza, 1200 liter rozsa, 400 liter árpa, 1200 □-öt convenies föld, 200 □-öt kerti, 3 liter tej naponta. szabad fűtés és világítás, meg- felelő sertés- és baromfi tartás. Ajánlatok Salzberger József főbírtokos, Bars-Simony címre küldendők. 6108

Allást keresők

Gazdasági
segédlistiznek ajánkozik azon- nali belépésre gróf Esterházy- féle földmívelészköt teljesen kitűnő sikerrel végzett nőlen fiatal ember, ki egy nagyobb gazdaságban mint írónk két évig volt alkalmazva, járta a guda- ság összes ágában. Jelenleg jegyzői hivatalnál van alkalm- zva. Cím: Gazdasági segéd- listizt. Jegyzői Hivatal Polgárdin. 6092

28 éves mű- kertész, folyó év október hó 1-ére, nagyobb uradalmi ker- tészet vezetésére alkalmazást keres, szives megkeresések Varga Ferdinánd, uradalmi mű- kertész, Pencz (Nógrádmegye) kéreinek. 6084

A nagy-szent- mihályi (Torontoi vármegye) m. kir. földmívelészkötél a f. tanvért több oly nőlen és családos, kevés igényű, szorgalmas jó magyiseleltű egyén végzi, kik nagyon alkalmasak arra, hogy valamely gazdaságban vagy uradalmában a bérés- gazdasá, kulcsári, raktárosi vagy munkafelügyelő állást méltón betöltsék. Kisebb gazdaságban önálló állásra is alkalmazhatók; az állást már szeptember hóban is elfoglalhatják. Megkeresése- re teljesen megbízható egyének felvadására nézve az ajánlatot készséggel megteszi a fenti m. kir. földmívelészköta igazgató- sága. 6084

Intézői
Állást keres egy 32 éves, ízr. vallású, nős, gyermektelen, okleveles gazdasztizt, kinek nagy- bony uradalmakból jó bizo- nyítványai vannak, állását válto- ztatni óhajja. Jelenleg fel- mondatlan állásban van, hol 8-ik évet tölti. Cím: a kiadó- hivatalban. 6089

Állást keres
nős urasági inas, 35 éves, gyer- mektelen, 16 évi gyakorlattal, józan és megbízható, a guda- ságban végznie a kulcsári teend- őket is. Felesége mint szoba- asszony, vagy mint szakotésnő lehetne alkalmazva. Ebeczy János, Nógrádmegye, Rétság. 6085

Kezelőtiszt
vagy segédlistizt állást keres egy 18 évi gyakorlatú bírő, a gazdaság minden ágában szak- avatott, kis családú, ízr. guda- sztizt, ki a gazdasági könyvve- zetésben is teljesen járta. Cím: Freibauer Imre, F.-Körtvélyes, u. p. Sárobdárd. 6064

Tarcsali
magyar királyi vizezélészkötét végzett harminczéves nős egyén, ki kertészetben, egy gazdaság- ban járta, több évi gyakorlatla van. Állást keres október, elsőt- re, esetleg újvii belépésre, cím: a kiadóhivatalban. 6090

Intelligens
minden tekintetben szakkép- zett, 33 éves, nős fökértész állást keres. Kitűnő bizonyít- ványokkal, igényel szerények. Cím: a kiadóhivatalban. 6083

Állást keres.
Jó írással és számadással bírő, a méhészetet gyakorlat és elmé- letileg teljesen értő, minden szükséges méhészeti eszközök készítéséhez jól értő, a mezőgazdasági teendőiben kitűnően dolmányteremben — eléggé jártassággal bíró, konyha- és gyümölcskereszet- hez is értő 36 éves nős, család- os egyén, ki azonban irodai munkákat is képes végezni s mint ilyen, vasuti irodánál már működött is mint rovatoló stb., ennél fogva elvállalni lenne haj- landó posta vagy vasutnál, illetve bárhol hivatalszolgái állást. Továbbá megvételre ajánlja a Magyar Mész 7 és 1/2 évi folyamu fűzetelt olesón. Cím: Hegedűs Mihály, oklev. méhészt. Thass, Szabolcsm.

Főkertész
Állást keres október 1-ére, aki kertészet minden ágában kiké- ltesen járta; szanakteremben — konyha- és gyümölcskereszet- hez is értő 36 éves nős, család- os egyén, ki azonban irodai munkákat is képes végezni s mint ilyen, vasuti irodánál már működött is mint rovatoló stb., ennél fogva elvállalni lenne haj- landó posta vagy vasutnál, illetve bárhol hivatalszolgái állást. Továbbá megvételre ajánlja a Magyar Mész 7 és 1/2 évi folyamu fűzetelt olesón. Cím: Hegedűs Mihály, oklev. méhészt. Thass, Szabolcsm.

Nős,
30 éves, földmívelészkötét végzett gazda, több évi gyakor- latú bírő, állást keres. Viktor Gyula Tapolcász per Pápa. 6099

Gazdasági szak- iskolát végzett több évi gyakorlatú bírő nős egyén, bár- mikori belépésre állást keres. Szives megkeresések K. F. Jászadány, II. ker. 619. 6083

Gazdatiszt-ispáni
Állást keresek szerény igények mellett azonnali vagy későbbi belépésre, gazdasági szakiskol- lát teljesen végzetem. 29 éves, keresztény, nős gazdasztizt vagyok. A gazdaság minden ágá- ban, dohány, szőlő, répa, repce, burgonya és más termesztés- ben, állattenyésztés, hizlálás s irodai számvitelben teljes jár- tassággal bírok. 8 évi gyakor- latomat, részint segédlistizt, el- lenőri és ispani minőségben, gróf és bérleti nagy urada- lmalban szereztem. Önálló mű- ködére is képes vagyok. Józán, megbízható erélyes és szorgalm- mas fiatal, erős czímen: Armóth K. István gazdasztizt, Sárkereszt- ur (Fehér m.). 6057

Ispáni,
számartói állást keres október 1-re, szerény igényű okl. guda- sztizt, ki a mezőgazdaság és állat- tenyésztés minden ágában és a gazdasági számadások vezeté- sében kollő gyakorlatú bír. Cím: a kiadóhivatalban. 6079

Allást keres.

16 derék és tapasztalt fővaj- kertész, nősök és nőlenek, bizo- nyítványok alapság állást keres- nek. A nagyobb és kisebb esordák fejéséhez, azonnali és későbbi belépésre. Szives aján- latokat kér. J. Zumbunnen Vermittlungsgesellschaft Lang- beckerdorf, Bez. Dresden, Sachsen. 2681

Műkertész,
51 éves, nős, egy gyermekkel, jó parkírozó, sima és pasztikus szőnyegkerítés, fregházi növény- nyekben, konyhakertészetben, üdészetben kitűnő kultivátor, miről több ezüst és aranyérmes díszoklevelet is tanuskodnak, latenyésztést, kordonfűszekák okészert készletét kitűnően érti, beszél magyarul, németül, tótul, kitűnő bizonyítványai vannak, október 1-ére, esetleg újvii állást keres. Licsák István mű- kertész. Pa-Szt-Tornya, u. p. Nagy-Szénás (Békésm.). 6089

Földmívelészköt
jó sikerrel végzett róm. kath. vallású, 25 éves, nős, gyermektelen, mint katona szolgált a mentelepnél, bármily gazdaság- ban és szakmába vágó állást azonnali vagy később elfogad. Cím: Tolvaj Kálmán, Jász- ladány 1429. szám. 6091

Kezelőtiszt állást
keres földmívelés és tejjgazdaság szakiskola felvételzői tanfolya- mást végzett, szerény igényű, 40 éves, nős, gyermektelen, 20 évi gyakorlatú, óvalékképes gazdasztizt újvire, esetleg elöb- bi is. Cím: a kiadóhivatalban 6088

Két évi
gyakorlatú bírő földmívelés és tejjgazdasági szakiskolát végzett 23 éves, ev. ref. vallású, nőden, hadmentes egyén gazdaságban azonnali belépésre állást keres. Esztleg vállalkozik cépszéti idényre is. Igényel szerények. Cím: F. Papp József, Gige Somogyegye. 6076

Allást
váltóztatni óhaj egy földmívelés- iskolát végzett egyén, ki most jelenleg is nagy gazdaságban van alkalmazva. Gazdai v. mag- tarosi állást keres azonnali be- lépésre 2 éves gyakorlatú, nőden, 28 éves, ev. ref. vallású, magyar. Cím: a kiadóhivatal- ban. 6071

Kezelőtiszt állást
keres október 1-én, esetleg előbbi belépésre 30 éves róm. kath. vallású, nős egyén, 2 gyermek atyja; est-Imrei föld- mívelészkötét teljesen végzett, tisztai címre jogosult, továbbá 1904-1905-ik évi gyakorlati vizsgára jelentkezett Debrecen- be 10 1/2 évi, nagy belterjes gazdaságban szerzett gyakorlata van, melyekről kitűnő bizonyít- ványai vannak. Jelenleg 5 év óta mint kezelőtiszt működött, de mintén a gazdaság átadott, kénytelen állást változtatni, jár- tassággal bír a gazdaság min- den ágában; ugy az állat- tenyésztés, hizlálás, könyvve- zetés, burgonyás és cukorrépa- termesztés és tehenezést körül. Cím: Müller Mihály, Bóny (Győrmege). 6082

Allást keres
egy, oklev. elcs. szőlész, tizen- négy évi gyakorlatú bírő, bar- minczegy éves, kiscsaládú, erélyes gyakorlatú gazdasztizt. Tel- jesen járta a modern szőlő- művelésben hegyen, homokon, a bérházban, mezőgazdaság- ban. Egybekötve szőlő- és mezőgazdaság kezelését elvál- lalja. Állásba bármikor beléphet. Megkeresést „Szőlész-gazdász” jellege a/atta kiadóhivatalba kér- jelt. 6072

A hődenő- vásárhelyi m. kir. földmívelés- iskolát folyó év szeptember havában 8 állásba menni óhajó tanuló végzi. Mindannyian jár- tassa a gazdaság és a szőlő- művelés minden ágáiban. Beosztása, szorgalmas, törekvő, egyszerű fiatal ember vala- mennyi, kiket az igazgatóság bérkinek a megjelölés alkalmára előrelátva azt, hogy becsületese- ségükkel, szorgalmukkal és tu- dásukkal a beléjük helyezett bizalomnak minden tekintetben megfeleljen a mint gazdák, batos-ispánok, felügyelők stb. hasznos munkát, alkalmazást becsülettel, kiérdemlő polgá- rokta bizonyulnak. 6047 Az igazgatóság.

Földmívelés és tejjgazdasági szakiskolát végzett 23 éves fiatal ember, 2 1/2 évi gyakorlatú állást keres azonnali belépéssel, vagy októ- ber 1-éig, elfogad malom veze- tését is. Cím: K. József, gazd. írónk, Nagyorosi (Nógrád m.) 6072

Gazdatiszt
és pedig kezelőtiszt állást keresek bármely időben való be- lépésre. A döbreczeni gazdasági tanfolyamot nyert végbizonyít- ványval s (16) hónapig évi gyakorlatú rendelkezem. Ezen időben működésemről, részint nagyobb uradalmól, részint nemesi kisebb birtoktól kap- tott bizonyítványaim tanúsítják gyakorlatomat, hol mint uradalmi írónok, illetőleg kezelőtiszt voltam alkalmazva 35 éves nőden, róm. kath. vallású vagyok s egy évi szolgálati próbálót felvétel- lél is hajlandó vagyok egyez- séget kötni. Cím: a kiadóhiva- talban. 6097

A gróf Esterházy-féle földmívelés iskolát több, részben a katonas- sorozáson már tullevő növendék végzi, kiknek egy része felelős is. Mindannyi egyszerű földmívelés, ki a gazdaság és szőlőművelés minden ágában járta. Ezeket igénybe venni óhajtok forduljanak a **kez- megjelölés mellett az iskola igazgatóságához Csak- várra.** 6509

Kiskorától
gazdaságban van, földmívelés- iskolát teljesen végzett, nőden rómái kath. vallású, hosszabb ideig nagy bérházban volt mint segédlistizt, jelenleg mint ispani van alkalmazva, a rendes gabonatermesztésen kívül dehány cukorrépa termelés- ben, sertés és göblyhizlálás- ban, irodai munkákban, magtr- kezeltében, teljes jártassággal bír kisebb gazdaságot önállóan képes kezelni, megfelelő állást keres, igényeim szerények, nős állást is elfogadok. Cím: J. D. N. Czege (Szolnok-Doboka- megye). 6107

Allatok

— Sovány és hizott. —
sertéseket
azonnali vagy későbbi átvételre 2391
legjobban értékesít:
LÁSZLÓ JENŐ
Bpest, V. Zoltán-u. 18.

Ipolyi prima réten elváltatok a sarju lekerülte után szeptember 10-től novem- ber 1-ig legelőtérre marhá 80 darabig karámban való tartás mellé darabonként 4 koronáért. Cím: ifj. Laszky Gyula Ipoly- vecse u. p. Drégely-Palánk. 6106

Feleletésre
60 db 2-3 éves marhat felében elfogad Gróf Batányhy Ervin bérházadása Kohn és Wirth Dergeceptista Zalamegye. Posta Zalagöznán. 6104

Igen szép, világotott vörb- tarka szímmel jellegetű 1-3 éves **növendék ökor és üsző borjakat** úgyszintén legprímabb leköv- náló és **Jármos ökrököt** legjutányosabb árákon aján- lanak:

KLEIN FIVÉREK
Kis-Czell kereskedők.
megrendelések egyezség szerint bármikor is elfogadhatnak. Bevásárlásokat bármiféle szárvamarhánál direkt forrás- ból, darabonként 4 koronáért eszközölünk, pontos kiszolgálás- ért minden tekintetben szárv- talnak.

Eladó

1 1/4-1 1/3 éves erdélyi ma- gyar faj elsőrendű **tinó (ökor-borju)**

darabonként 125 korona és nyugati faj tinó darabon- ként 190 korona és azon felül árban, választás és veendő mennyiség szerint, **LÁSZLÓ LÁSZLÓ és GYULA** gazdaságában **NAGY-IKLÓDON**, vasut, posta és távirda állomás. 2430

Jármos ökrök, tinók, lovak, sertések és juhok tenyésztés vagy haszná- lati állatok beszerzésére megbízásokat elfogad és azokat felelőség mellett gyorsan és jutányosan, direkt forrásokból köz- vetítii az Erdélyi Gazda- sági Egyesít vednökege alatt álló **Erdélyi Kereskedelmi Társaság, Kolozsvártt. Szentegyház-utca 2. sz. Telefon 311.**

Igáserő-anyag

nevelésére alkalmas prima erdélyi magyar és nyugati faj **1 és 2 éves tinók** (ökorborjuk) legelőmről gazdag választékban **eladók.**

2875 Bővebbet **K. Göcs Sándor** földbírtokosnál **Nagy-Iklódon**, posta-, vasut- és távirda- áll. Kolozsvár közelében.

Jutányosan eladók. Százados új marhamérleg 1500 kg. hordképességtű erős vaskorlással 2 1/3 méter hosszú, 2 méter széles **Uj szekér hidmérlegek** 4000 és 3000 kg. horderejtű százados, toló súlylyal 4 méter hosszú, 2 méter széles. **Becserélek** ócska marhamérleket új hidmérlegekre. Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt évi jókarban tar- tás mellett.

DÉNES MANÓ

mérlegmészerész **BUDAPEST, VII., Dohány-utca 78.**

Téll tartásra elváltatok 60 darab tarka növendék marhat felebe, eset- leg többet is. Tudakozód- hatni ifj. Laezkary Gyulánál Ipoly-Vecse, u. p. Drégely- Palánk, Hontmegye. 6080

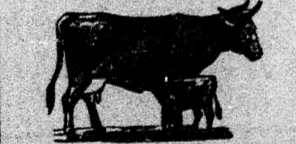
Eladó
yorkbireli kan. Tiszlavérdi törz- könyvezett, 1/2 éves, szépen fej- lődött, sertésrészen átlagos, számfelét jó yorkbire tenyész- kan eladó. Mogyfai gazdaság, u. p. Bükös, Baranyam. 6106

Az 1903-ik
évi országosi baromfiállításon 1-65 díjat nyert emdeni **ivadék**, több törze olesón eladó. Farkas Lászlóné Felad- Babád, u. p. Ócsa, Pestm. 6073

ELADÓ

5 darab telivér 18-22 bónapos pinzgau tenyészbika

Stephani Ervin Ura- dalma Fülek.

Vöröstarka tinó és üsző

teljesen prima, 1-2 esetleg 3 éves, nálam minden mennyi- ségben kapható olesó áron. Későbbi, úgyszintén jármos és beállítási ökrök szállí- tására vállalkozom.

Kitűnő

friss fejős tehének előleges jelentős után, nálam mindenkor megtekinthők **Kö- telezettség nélkül.** Verő toszóba szerint választanak. **Henrik Ignác fia Szalónak (Vasm.) 6751**

GŐZMIVELÉS.
 Nagyobb területek szántását gőzekével
 hajlandó vagyok elvállalni; építgy
 mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez.
 Érdeklődők kéretnek, hogy alantí címre forduljanak.
 gézsztántási vállalkosó
WOLFF ERNŐ, BUDAPEST-KELENFÖLD.

Nagyon ajánlható a
FORMALDEHYD

a vetőmag csá-
 vázására:

istálló haszná-
 latra:

állati betegségek
 leküzdésére:

tejgazdaságok és
 sajtgyárak hasz-
 nálatára:

Használati utasításokat, mintákat és árjegyzékeket bár-
 kinek ingyen és bérmentve küldünk.

„UNION“ Vegyi Ipar Részvény-Társaság
 Fiume és Wien, VI., Magdalenenstr. 8.
 2455 Magyarországi egyedüli elárusítók:
Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapesten.

Őszi vetésre ajánlunk saját termésű
elsőrendű
tiszavidéki piros vetőbuzát.

Öt méterm. alul nem adunk el. Kivánatra mintát és ár-
 ajánlatot küldünk.

Szászbereki Uradalom
 posta, vasut és távirtdaállomás Szászberek, Jász-Nagykun-
 Szolnok vármegye.
 2488

Szabadalmazott felső- és alsó kiömlésű
eredeti „KINCSEM“ vetőgépek
 kiválóan szilárd
Borsajtolók és Szőlőzúzók,
 valamint minden egyéb mezőgazdasági gépek raktára
SZÜCS ÖDÖN-nél Budapest, VI., Nagymező-utca 66.

„Patria“ nyomdai részvénytársaság nyomása az Első magyar Papíripar r.-t. papírján, Budapest, IX., Üllői-ut 25 sz. (Kötelek.)

Legújabb szerkezetű
VETŐGÉPEK
 Jótállással esetleg próbavetésre
 is szállítanak szintgy borsaj-
 tolók és szőlőzúzók, valamint
 egyéb gazdasági gépek legjob-
 ban beszerezhetőik

KÁLLAI LAJOS
 gépgyári telepén

Budapest, VI. ker., Gyár-utca 50. szám.

Vetőgépek kivételes olcsó árai:						Borsajtolók kivételes olcsó árai!					
13	15	17	18	21	28	25 soros	75	150	250	350	500 literes
865	395	425	455	505	550	600 korona	86	135	185	225	265 korona

Őszi vetésre ajánljuk, kiválasztás után az idén is 13—14 q.
 hozamot adó 7-ik évi utántermésű 2514

angol kopasz (tar) buzánkat

mely a frissen trágyázott földben is kitünően termelhető és
 a rozsdával is nagy mértékben dacol; továbbá ajánljuk
 5-ik évi utántermésű **diószegi óriás vöröskalászu**
buzánkat, melylyel gazdatársaink igen meg vannak elé-
 gedve. HL-sulya 82 kg. f. évi hozama 14—15 q. végül fehér
 kalászu válogatott tiszavidéki 45% sikértartalmu 13 q. hozamu
 buzánkat métermázsanként, vevő saját zsákjában, Macs vasut-
 állomáson 25 koronáért. — Megrendelhető:

Macsi Uradalom Intézőségénél
 Macs per Debreczen.

Magyar királyi államvasutak
 201443/904. számhoz.

PÁLYÁZATI HIRDETÉNY.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága a jövő 1905. első felében szükség-
 es ön szállítási biztositását óhajtván, eziránt nyilvános pályázatot hirdet.
 Az ajánlatok legkésőbb folyó évi augusztus hó 11-ének déli 12 óráig bete-
 resztendőek, a bánatpénz pedig folyó évi augusztus hó 10-én déli 12 óráig beküldendő.
 A pályázatra vonatkozó részletezett feltételek, a mennyiségek, ugyszintén az
 általános és különleges szállítási feltételek a magyar királyi államvasutak anyag- és
 leltárbeszerzési szakosztálynál (Budapest, VI., Andrassy-út 73. sz.) megtekinthetők.
 Budapest, 1904. évi július hóban.

Az igazgatóság.

Utánnomás nem díjazatik).

Őszi vetésre

ajánljuk, — a meddig a készlet tart, — az általá-
 nosan elterjedt

Diószegi óriási buzánkat

mely gazdaságainkon ez évben, — midőn a buza-
 vetésnek a rozsdá igen sok vidéken sokszoros kárt
 okozott, — hektoliterenkint 82—83 kg. minőségi
 sulyt és katasztrális holdankint 13 14 métermázsát
 eredményezett. 2510

Diószegi cukorgyár
 Diószeg (Pozsonymegye)

AZ

Az orszá

Egész év

AZ

Misko

Az

ugyis m

vetségén

sági Eg

Iparkam

kezete

szerdán,

sörárpav

óráig, d

A

szabad.

Szövetk

eladást

adások

bejelent

A

jából a

titkári

mintát

Magyar

bizni, e

a Magy

pest, A

tozik. A

küldend

A

iveket

Gazdas

T

ntézet

ményt

vásárra

kolczi

számítá

felelő

a term

forduln

Gé

A

Egyesü

lésügy

M

B

Ga

Er

Te

Ala